

gemeente
Schiedam

 Kenniscentrum MVS

Monitor leefbaarheid en veiligheid 2019

11 februari 2020

Versiebeheer

Datum: 11 februari 2020

Versie: 1.1

Auteur: Kenniscentrum MVS

mvs.incijfers.nl

kenniscentrum@mvs-gemeenten.nl

Inhoudsopgave

1	Samenvatting en conclusies	4
2	Inleiding	9
2.1	Aanleiding	9
2.2	Responsoverzicht	9
2.3	Inhoud van het rapport	10
3	Woonomgeving en openbare ruimte	11
3.1	Voorzieningen	11
3.2	Woning en woonomgeving	12
3.3	Sociale kwaliteit	13
4	Stadsbestuur en uw inbreng	15
4.1	Samenwerken in Schiedam	15
4.2	Onvervreembare taken: veiligheid en leefbaarheid	20
4.3	De beleving van Schiedam als stad	22
5	Veiligheid en buurtproblemen	25
5.1	(On)veiligheidsgevoelens	25
5.2	Onveilige plekken	28
5.3	Buurtproblematiek	30
6	Welzijn en samen leven	39
6.1	Algemene gezondheid	39
6.2	Belemmeringen in het dagelijks leven	40
6.3	Sociale contacten en eenzaamheid	43
6.4	Participatiesamenleving	45
	Bijlage: wijk- en buurtindeling Schiedam	47
	Bijlage: Rapportcijfers op buurtniveau	49

1 Samenvatting en conclusies

De vorige Monitor Leefbaarheid en Veiligheid in 2017 liet over het algemeen een verslechtering zien vergeleken met de Monitor dáárvoor in 2015. De huidige Monitor toont op veel punten het begin van herstel, maar er zijn belangrijke uitzonderingen. Verbetering is er vooral wat betreft de leefbaarheid: de waardering van de woning en woonomgeving, verloedering en (woon)overlast, ervaren gezondheid en de frequentie van sociale contacten en culturele activiteiten, al is de mate van eenzaamheid onveranderd. Het meest opvallende negatieve punt is de sterke toename van onveiligheidsgevoelens, die behoren tot de hoogste in Nederland. Verder zijn Schiedammers minder tevreden over de mate waarin de gemeente samenwerkt en ruimte biedt aan initiatieven vanuit de stad. Het imago van het stadsbestuur en de ambtenaren vertoont dan ook op sommige punten vooruitgang en op andere punten achteruitgang, net als het imago van Schiedam als stad.

Leefbaarheid licht hersteld

Voor wat betreft leefbaarheid zijn de scores in 2019 iets beter dan bij de vorige meting. Zo is de waardering voor de eigen woning weer een beetje gestegen, al is deze nog niet terug op het niveau van 2015. Het rapportcijfer daalde bij de vorige meting van 7,7 naar 7,5 en stijgt nu weer naar 7,6. Een dergelijke ontwikkeling is te zien bij de waardering van de woonomgeving: deze daalde van 6,9 naar 6,7 en is nu 6,8. Zoals altijd zijn er flinke verschillen per wijk en per buurt. Het aandeel Schiedammers dat de eigen buurt (zeer) prettig vindt om in te wonen is stabiel (81%). Toch zet de daling van de sociale cohesie zich voort: steeds minder buurtbewoners kennen elkaar of gaan met elkaar om.

Stadsbreed is de mate waarin buurtproblemen voorkomen ongewijzigd, al zijn er wel grote verschillen per buurt en per probleem. Wat betreft de belangrijkste groepen van buurtproblemen is echter vooruitgang geboekt. Zo steeg het rapportcijfer voor verloedering (bekladding, rommel op straat, hondenpoep, vernieling) van 5,9 naar 6,1. Daarmee is de score terug op het niveau van 2015. In absolute zin is dit geen geweldige score, maar het is wel de hoogste score sinds 2002. Ook wat betreft overlast (van jongeren en omwonenden) is verbetering te zien: het rapportcijfer steeg van 6,7 naar 6,8. Zodoende is de al sinds 2009 dalende trend voor dit onderwerp gekeerd. Ook wat betreft woonoverlast (geluidsoverlast, rondhangende jongeren, zwervers/daklozen) zijn de scores verbeterd na een aanvankelijke daling: het rapportcijfer steeg van 6,6 naar 6,7. Het rapportcijfer voor verkeersoverlast (agressief verkeersgedrag, geluidsoverlast door verkeer, te hard rijden, parkeeroverlast) bleef echter onveranderd op een 5,7.

Veiligheidsgevoel fors verslechterd

Hoewel de politiecijfers een afname van de criminaliteit laten zien, voelt een toenemend deel van de Schiedammers zich soms of vaak onveilig. Voor de stad in het algemeen steeg dit aandeel van 47% naar 51%. De toename van onveiligheidsgevoelens in de eigen woonbuurt is nog sterker: dit aandeel steeg van 34% naar 44%, het hoogste aandeel ooit gemeten in Schiedam. Schiedam behoort daarmee tot de als meest onveilig ervaren steden in Nederland. Bovendien voelen inwoners van de wijken Oost, Nieuwland en Groenord zich in hun eigen buurt gemiddeld *minder* veilig dan in de stad in het algemeen, terwijl normaal gesproken de eigen buurt als relatief veilig wordt ervaren.

Er zijn twee hoofdverklaringen voor het feit dat het veiligheidsgevoel verslechtert, terwijl de politiecijfers een afname van de criminaliteit laten zien. Enerzijds lijkt het erop dat inwoners zich onveiliger voelen doordat zij vaker worden geconfronteerd met berichten over misdaad in Schiedam en omgeving. Zo was er afgelopen jaar veel media-aandacht voor ondermijnende criminaliteit op het bedrijventerrein Spaanse Polder en voor de lokale cocaïnehandel. Dat journalistieke en sociale media bovendien elkaars berichten vaak citeren en verder verspreiden, doet de impact van de berichtgeving op het publiek nog verder toenemen. Verder is de inzet van de politie in de wijken afgenomen in de laatste anderhalf jaar, maar de inzet van handhavers van de gemeente is onveranderd.

Anderzijds wijzen de ontwikkelingen erop dat er meer aan de hand is. Zo heeft Marnix Eysink Smeets, lector aan de Hogeschool InHolland, – passend binnen de theorieën over de complexe samenhang tussen leefbaarheid, sociale cohesie en veiligheidsbeleving – geconstateerd dat Schiedam een aantal ‘risico-indicatoren’ vertoont: de hoge onveiligheidsgevoelens in vergelijking met andere gemeenten, de plotselinge verslechtering van het veiligheidsgevoel, het hoge aandeel inwoners dat zich vaak onveilig voelt, het feit dat een aanzienlijk deel van de inwoners zich in de eigen buurt onveiliger voelt dan in het algemeen en de tegenstrijdige ontwikkeling van de subjectieve en objectieve veiligheid (de politiecijfers tonen een afname van de criminaliteit, terwijl het veiligheidsgevoel verslechtert). Het is niet uitgesloten dat in de slechtst scorende wijken veel inwoners in hun woonomgeving wel (aanwijzingen voor) criminaliteit zien, maar uit angst voor de daders geen aangifte doen of melding maken. In dit verband wordt wel gesproken over ‘zwijgwijken’.

Imago van stad en stadsbestuur wisselen

Het imago van Schiedam als stad vertoont op sommige punten vooruitgang en op andere achteruitgang, net als het imago van het stadsbestuur en de ambtenaren. Steeds meer inwoners vinden dat Schiedam een gezellige stad is: 42% is het hiermee (zeer) eens; in 2017 was dit 39% en in 2015 32%. Tegelijkertijd vinden minder inwoners dat Schiedam een prettige stad is om te wonen (van 69% naar 62%). Ook zijn iets minder Schiedammers trots op hun stad (van 44% naar 41%) en is het vertrouwen in de toekomst van de eigen wijk voor het eerst in jaren weer een beetje afgenomen (van 35% naar 31%).

Weliswaar vinden meer Schiedammers dan bij de vorige meting dat het stadsbestuur moeite doet om problemen in de stad aan te pakken (van 22% naar 24%), maar tegelijkertijd vinden iets minder Schiedammers dat de gemeente hierin ook slaagt (van 18% naar 17%). Het aandeel dat vindt dat de gemeente voldoende toezicht houdt op het naleven van regels is sterk gedaald (van 31% naar 20%). Zoals hiervoor vermeld, is de feitelijke inspanning van de gemeente op het terrein van handhaving onveranderd. De behoefte aan handhaving kan echter wel toegenomen zijn, omdat het veiligheidsgevoel is verslechterd.

Behoeft aan meer participatie

Hoewel iets meer Schiedammers dan voorheen vinden dat de gemeente luistert naar de mening van haar inwoners (van 16% naar 18%), vinden die inwoners veel minder vaak dat de gemeente voldoende samenwerkt met inwoners en organisaties bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid (van 32% naar 17%). Ook vinden veel minder Schiedammers dat de gemeente voldoende ruimte biedt aan eigen initiatieven vanuit de stad (van 31% naar 19%). Verder is het oordeel over de mate waarin de gemeente de buurt betreft bij de aanpak van leefbaarheid en veiligheid gedaald (van 24% naar 21%), net als het oordeel over de mate waarin de gemeente doet wat zij zegt (van 19% naar 17%). Hierbij antwoorden meer respondenten dan voorheen met ‘weet niet / geen mening’. Enerzijds betekent dit dat het participatiebeleid van de gemeente (nog) onvoldoende bekend of zichtbaar is. Anderzijds geven inwoners hiermee aan dat het niet volstaat dat de gemeente luistert; zij willen ook

invloed op het beleid en de uitkomsten daarvan. Het is om die reden een goede zaak dat het huidige college extra wil inzetten op samenwerking met Schiedammers.

Waardoor de tevredenheid over de gemeente is gedaald, is niet helemaal duidelijk; de daling is te zien in alle lagen van de bevolking. Mogelijk is er een samenhang met de talrijke projecten in de buitenruimte. Enerzijds leiden investeringen in de fysieke omgeving vaak tot een verbetering van de buurt, die meestal wordt weerspiegeld in een toegenomen tevredenheid over het stadsbestuur. Anderzijds veroorzaken de projecten vaak overlast en ook het proces rond de werkzaamheden kan leiden tot ontevredenheid, vooral als inwoners het gevoel krijgen onvoldoende te worden geïnformeerd en/of weinig invloed te hebben op het resultaat. Over het algemeen lijken de positieve effecten sterker dan de negatieve, want de tevredenheid over de gemeente is vaak het laagst in de buurten waar geen projecten hebben plaatsgevonden.

Betere gezondheid, meer sociale contacten, eenzaamheid onveranderd

Meer Schiedammers dan voorheen ervaren hun gezondheid als (zeer) goed. Dit aandeel steeg van 75% in 2017 naar 77% in 2019. De score ligt nog altijd iets onder het landelijk gemiddelde van 79%. Wat betreft de ervaren gezondheid zijn er grote verschillen tussen verschillende inkomensgroepen: van de Schiedammers met een laag inkomen ervaart slechts iets meer dan de helft de eigen gezondheid als (zeer) goed, van de Schiedammers met een middeninkomen is dit ruim 80% en van de Schiedammers met een hoog inkomen ruim 90%. Wat betreft gezondheid zijn de verschillen tussen inkomensgroepen aanmerkelijk groter dan die tussen leeftijdsgroepen, al hebben vooral 65-plussers wel bovengemiddeld veel gezondheidsproblemen.

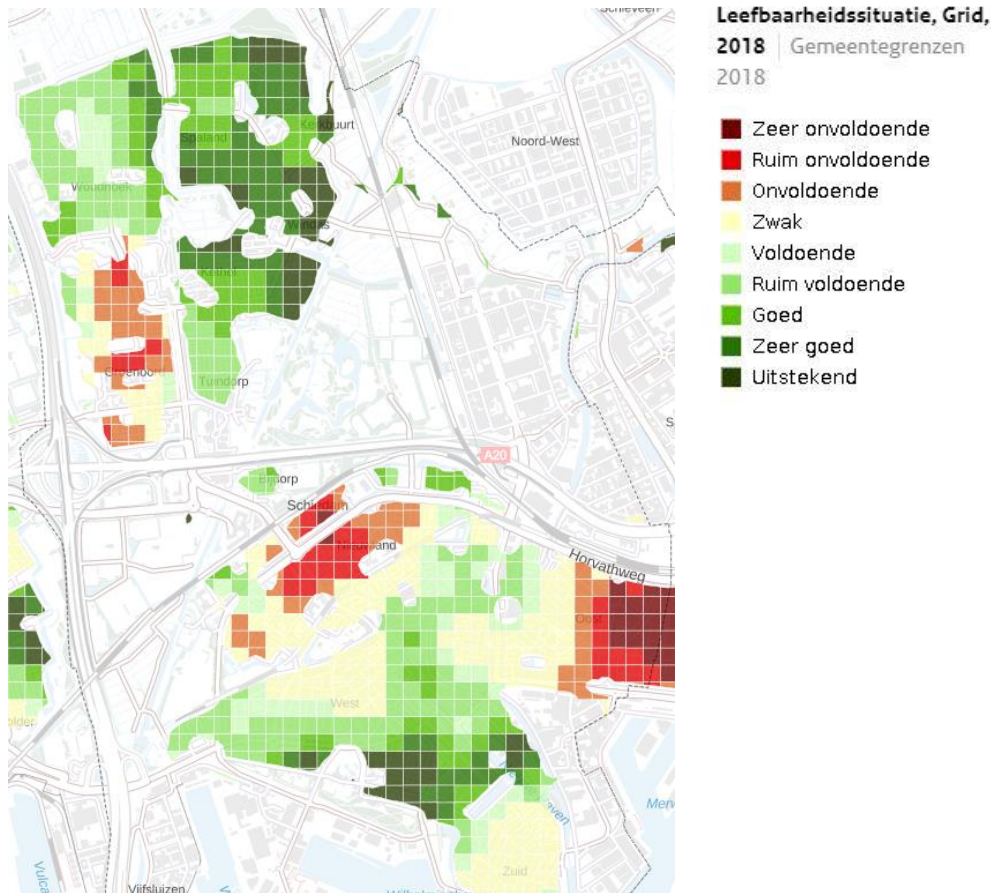
Een kwart van de Schiedammers (25%) ervaart in het dagelijks leven lichte tot ernstige belemmeringen vanwege een slechte lichamelijke conditie, 15% vanwege psychische problemen, 11% vanwege een beperkte kennis van de Nederlandse taal en cultuur, 19% vanwege geldproblemen en 19% vanwege het gevoel er niet bij te horen. Ook hier zijn er grote verschillen tussen deelgroepen. Zo ervaart van de 65-plussers maar liefst 40% belemmeringen vanwege een slechte lichamelijke conditie. Van de inwoners jonger dan 35 jaar ervaart 29% belemmeringen vanwege het gevoel er niet bij te horen.

Schiedammers hebben wat vaker contact met familie en vrienden dan in 2017. Ook nemen zij iets vaker deel aan culturele of creatieve activiteiten (museum, concert, theater) dan bij de vorige meting. Het aandeel inwoners dat vrijwilligerswerk doet is stabiel (27%), net als het aandeel dat mantelzorg verleent (25%). Ondanks de toegenomen sociale contacten en culturele activiteiten is de mate van eenzaamheid onveranderd: net als in 2017 is bijna 11% van de Schiedammers eenzaam. Weer zijn er duidelijke verschillen tussen deelgroepen. De eenzaamheid is het hoogst onder inwoners jonger dan 35 jaar (15%) en onder Schiedammers met een laag inkomen (18%).

Externe onderzoeken bevestigen beeld

Uit de Leefbaarometer, de leefbaarheids- en veiligheidsmeting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, blijkt dat een aantal van de gemeenten in de G40, zoals Schiedam, gemiddeld genomen een niveau van leefbaarheid heeft dat maar weinig boven dat van Rotterdam ligt (score is net 'voldoende'). De vijf gemeenten met de laagste score op de Leefbaarometer zijn Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen, Tiel en Maassluis. De uitkomsten van het Schiedamse L&V-onderzoek komen overeen met die van de Leefbaarometer voor wat betreft de leefbaarheid en veiligheid van buurten en wijken.

Figuur 1.1 Schiedam volgens Leefbaarometer 2018

Onderzoeksbureaus RIGO en Atlas voor Gemeenten concluderen uit de Leefbaarometer dat in Schiedam de negatieve ontwikkeling in de ‘onvoldoende’ gebieden beperkt is ten opzichte van 2016 en dat juist de gebieden met een score ‘ruim voldoende’ of ‘goed’ zich ongunstiger ontwikkelden. In figuur 1.1 is te zien hoe de verschillende delen van Schiedam scoren in de Leefbaarometer.

Schiedam kent volgens Atlas voor Gemeenten en RIGO twee ‘aandachtsbuurten’: buurten waar de leefbaarheid langdurig (minimaal drie metingen) op z’n best ‘zwak’ is, waar veiligheid een probleem is (twintig procent laagste scores in het land) en waar minimaal 1.000 mensen wonen. Dit geldt voor Groenland-Midden en Groenland-Noord, maar als het criterium van 1.000 mensen wordt losgelaten, zou ook Groenland-Zuid een aandachtsbuurt zijn.

Verder benoemen desbetreffende onderzoeksbureaus ‘kwetsbare wijken’. Dit zijn grotere gebieden waar de leefbaarheid al lang onder druk staat (minimaal drie metingen) en gezien de ontwikkelingen ook negatief zal blijven, waar veiligheid en overlast een groot probleem vormen en de scores ‘onvoldoende’ een substantieel deel van de wijk/buurt uitmaken (minimaal 5.000 inwoners). Slechts in acht Nederlandse steden zijn er wijken die aan deze criteria voldoen. Naast de G4 gaat het dan om Schiedam, Vlaardingen, Zaanstad en Tilburg. In Schiedam is sprake van twee kwetsbare wijken volgens deze definitie, namelijk Nieuwland en Oost. Het is dan ook niet voor niets dat het Ministerie van BZK in samenwerking met de gemeente Schiedam opnieuw aandacht besteedt aan deze wijken met het programma Stadsvernieuwing 3.0.

2 Inleiding

Leefbaarheid en veiligheid staan al lange tijd hoog op de lijst van bestuurlijke prioriteiten. Ook het bevorderen van maatschappelijke participatie, het stimuleren van een gezonde leefstijl en tegengaan van eenzaamheid zijn voorbeelden van zaken die daar bij horen. De Schiedamse monitor leefbaarheid en veiligheid biedt aanknopingspunten om de effecten van het gevoerde beleid in beeld te brengen.

2.1 Aanleiding

Reeds in de jaren '90 was de invoering van het Grotestedenbeleid de aanleiding om binnen de overheid afspraken te maken over periodiek onderzoek op het gebied van leefbaarheid en veiligheid. Inmiddels is het Grotestedenbeleid beëindigd, maar de behoefte aan beleidsinformatie over leefbaarheid en veiligheid is onverminderd. Daarom heeft in juli/augustus 2019 opnieuw een Schiedams onderzoek in het kader van de monitor leefbaarheid en veiligheid plaatsgevonden. Deze rapportage geeft de uitkomsten van dit onderzoek. Het levert een beeld op van hoe zaken als woonplezier, veiligheid en sociale cohesie zich in Schiedam ontwikkelen. Dit kan dienen als belangrijke onderbouwing van het gemeentelijk beleid.

2.2 Responsoverzicht

Het veldwerk van het onderzoek bestaat uit twee onderdelen: uit het bevolkingsregister is aselect een steekproef van in totaal 8.000 personen in de leeftijd van 18 tot en met 80 jaar getrokken. Hierbij is rekening gehouden met de diverse wijken in Schiedam. Deze personen kregen een vragenlijst thuisgestuurd met het verzoek deze in te vullen en terug te sturen. Een andere mogelijkheid betrof de vragenlijst digitaal in te vullen. Door middel van een code in de begeleidende brief konden de aangeschreven personen inloggen op de gemeentelijke website en daar de vragenlijst invullen. Om uiteenlopende redenen (verhuizing, volle brievenbus, etc.) bleken 84 vragenformulieren onbestelbaar. Van de resterende 7.916 namen uiteindelijk in totaal 1.806 personen deel aan het onderzoek. De respons op dit deel van het onderzoek bedraagt derhalve 23%.

Figuur 2.1 Overzicht aantal respondenten

Methode	Aantal uitgenodigd (netto)	Respons (abs.)	Respons (%)
Steekproef	7.916	Schriftelijk: 1.182	Schriftelijk: 15%
		Digitaal: 624	Digitaal: 8%
		Totaal: 1.806	Totaal: 23%
Internetpanel	2.822	1.124	40%
Totaal	10.738	2.930	27%

Voor het tweede onderdeel van het veldwerk is in dezelfde periode een digitale vragenlijst verspreid onder de leden van het gemeentelijk internetpanel. Deze vragenlijst is ingevuld door 1.124 van de

2.822 panelleden. Dit komt overeen met een respons van 40%. In totaal hebben maar liefst 2.930 inwoners uit Schiedam deelgenomen aan het onderzoek, waarmee de totale respons uitkomt op 27%.

Figuur 2.2 Overzicht aantal respondenten per wijk*

Wijk	Respons (abs.)	Respons (%)
Centrum	275	29%
Oost	261	21%
West	451	28%
Zuid	288	24%
Nieuwland	390	23%
Groenoord	282	26%
Kethel	286	32%
Woudhoek	310	30%
Spaland/Sveaparken	334	34%

* Van 53 personen is niet bekend in welke wijk zij woonachtig zijn

De respons verschilt per wijk: de wijken in het noordelijk stadsdeel laten een relatief hoog responspercentage zien en de animo voor dit onderzoek is in Oost, Nieuwland en Zuid het laagst. Hiermee was van tevoren rekening gehouden door de omvang van de steekproef in sommige wijken te verhogen. Daarnaast zijn de onderzoeksdata voor zover nodig gecorrigeerd met weegfactoren, zodat een representatieve afspiegeling ontstaat van de totale Schiedamse bevolking in de leeftijd van 18 tot en met 80 jaar. De uitkomsten van het onderzoek leveren daarmee een betrouwbaar beeld op van de mening van de Schiedammer.

2.3 Inhoud van het rapport

In voorliggend rapport zijn de uitkomsten steeds op stedelijk en wijkniveau gepresenteerd. Waar mogelijk zijn vergelijkingen met eerdere metingen gemaakt. Soms zijn de uitkomsten op buurtniveau gepresenteerd. Op dit lage schaalniveau is het aantal respondenten niet voor alle buurten voldoende om betrouwbare uitspraken te kunnen doen. De uitkomsten op buurtniveau moeten om die reden dan ook als indicatief worden beschouwd. Op wijk- en stedelijk niveau zijn de uitkomsten uiteraard wel representatief.

In het eerstvolgende hoofdstuk komt de woonomgeving en de openbare ruimte aan bod. De tevredenheid over het voorzieningenniveau en de sociale samenhang binnen een woonbuurt komen eveneens in dit hoofdstuk aan de orde. Hoofdstuk 4 behandelt het stadsbestuur en de inbreng van inwoners: hoe vinden inwoners dat de gemeente functioneert en hen betreft bij allerlei onderwerpen die in de stad spelen? Hoofdstuk 5 heeft de thema's veiligheid en buurtproblemen als onderwerp: waar voelt men zich onveilig en hoe vaak ondervinden inwoners overlast of is er bijvoorbeeld sprake van verloedering? De onderwerpen welzijn en samen leven worden behandeld in hoofdstuk 6. Het gaat dan bijvoorbeeld om gezondheid, eenzaamheid en participatie.

Aan de vragenlijst van het onderzoek zijn ook vragen toegevoegd waarmee enkele indicatoren bij de doelstellingen uit de begroting kunnen worden gemeten. De uitkomsten hiervan zijn opgenomen in het thematische hoofdstuk waar de desbetreffende doelstelling onder valt.

3 Woonomgeving en openbare ruimte

De leefbaarheid van buurten en wijken wordt mede bepaald door de kwaliteit van de woonomgeving, de beleving van de openbare ruimte en de sociale samenhang in een buurt. In het onderzoek hebben de inwoners de huidige situatie in hun woonbuurt dan ook beoordeeld aan de hand van zowel fysieke als sociale aspecten van leefbaarheid.

3.1 Voorzieningen

Allereerst is gevraagd naar de mate van tevredenheid over het voorzieningenniveau in de eigen woonbuurt. Het gemiddeld rapportcijfer komt uit op een 7,0. Dat is iets hoger dan in 2015 en 2017 toen dit cijfer op een 6,9 uitkwam. In de meeste wijken is de ontwikkeling van het rapportcijfer vrij stabiel. Uitzondering is het Centrum, daar is de waardering voor de voorzieningen 0,5 punt hoger dan in 2017. Evenals bij vorige metingen ligt ook deze keer de tevredenheid over de voorzieningen bij de inwoners van de binnenstad en de wijken in Schiedam-Noord ruim boven het gemiddelde.

Figuur 3.1 Rapportcijfer voorzieningen per wijk

Wijk	2015	2017	2019
Centrum	7,3	7,1	7,6
Oost	6,5	6,6	6,7
West	6,6	6,3	6,6
Zuid	6,8	6,8	6,7
Nieuwland	6,6	6,6	6,6
Groenoord	7,2	7,4	7,5
Kethel	7,6	7,5	7,4
Woudhoek	7,4	7,3	7,4
Spaland/Sveaparken	7,4	7,4	7,5
Schiedam	6,9	6,9	7,0

Indien wordt gekeken naar de tevredenheid over specifieke voorzieningen, dan blijkt dat Schiedammers het meest tevreden zijn over de winkels in de buurt voor dagelijkse boodschappen, het openbaar vervoer en de straatverlichting. Het minst tevreden zijn Schiedammers over de voorzieningen voor jongeren (zie figuur 3.2).

De meningen zijn duidelijk het meest verdeeld als het gaat om parkeren. De stedenbouwkundige opzet van de wijk speelt hierbij een belangrijke rol. In wijken waar de woningdichtheid zeer hoog is en het openbaar gebied krap is bemeten – zoals in Zuid, West en het Centrum – is de tevredenheid over de parkeervoorzieningen laag. Anderzijds zijn er in een ruim opgezette wijk als Groenoord naar verhouding weinig klachten over parkeren.

Figuur 3.2 Aandeel (zeer) tevreden per wijk, in procent

Voorziening	Centrum	Oost	west	Zuid	Nieuwland	Groenoord	Kethel	Woudhoek	Spal/Sveap.	Schiedam
winkels dagelijkse boodschapp.	90	78	65	79	82	95	92	96	94	84
(haltes) openbaar vervoer	89	85	73	60	82	80	79	82	66	78
parkeergelegenheid	31	42	24	26	53	72	56	50	54	45
wegen, paden en pleinen	67	47	57	47	57	66	58	66	69	59
groen (plantsoenen en parken)	60	40	61	55	58	71	71	70	71	60
straatverlichting	73	65	72	76	69	76	68	79	72	72
speelvoorz. voor jonge kinderen	44	47	50	38	36	69	37	67	68	51
voorzieningen voor jongeren	14	23	20	16	24	27	11	17	17	20

Groen: cijfer wijkt 10% of meer in positieve zin af van het gemiddelde
 Rood: cijfer wijkt 10% of meer in negatieve zin af van het gemiddelde

Op de voorzieningen voor jongeren na zijn de uitkomsten op stadsniveau, zoals weergegeven in bovenstaande tabel, een fractie beter dan bij de vorige meting.

3.2 Woning en woonomgeving

In het onderzoek is gevraagd een rapportcijfer te geven voor de woning. Het gemiddelde van Schiedam komt uit op een 7,6. Dat ligt op hetzelfde niveau als bij de metingen van 2015 en 2017.

Figuur 3.3 Ontwikkeling gemiddeld rapportcijfer voor de woning

Wijk	2015	2017	2019
Centrum	8,1	7,2	7,7
Oost	7,3	7,3	7,5
West	7,7	7,4	7,8
Zuid	7,8	7,8	7,8
Nieuwland	7,3	6,9	6,8
Groenoord	7,7	7,5	7,4
Kethel	8,2	8,1	7,9
Woudhoek	8,1	8,2	8,1
Spaland/Sveaparken	8,3	8,2	8,3
Schiedam	7,7	7,5	7,6

Evenals in andere jaren worden de woningen in Woudhoek en Spaland/Sveaparken het best beoordeeld: met een ruime 8. Inwoners van Nieuwland waarderen hun woning gemiddeld het minst. In West is er een redelijk groot verschil zichtbaar tussen het noordelijk en zuidelijk deel van de wijk. Zo ligt het cijfer voor de woning ten noorden van de Burg. Knappertlaan op een 7,6 terwijl dit in het zuidelijk deel met een 8,4 wordt gewaardeerd. Het rapportcijfer voor koopwoningen is met een 8,2 een stuk hoger dan het rapportcijfer voor huurwoningen met een 6,8.

De woonomgeving wordt met een rapportcijfer van 6,8 enigszins lager beoordeeld dan de woning. Dat was overigens in voorgaande jaren precies zo. Verder valt op dat de waardering van de woonomgeving op hetzelfde niveau ligt als bij voorgaande metingen.

Figuur 3.4 Ontwikkeling gemiddeld rapportcijfer voor de woonomgeving

Wijk	2015	2017	2019
Centrum	7,0	6,5	7,1
Oost	6,1	6,1	6,1
West	6,8	6,7	6,9
Zuid	6,9	7,1	6,8
Nieuwland	6,2	5,8	6,0
Groenoord	6,9	7,0	6,8
Kethel	7,9	7,5	7,6
Woudhoek	7,6	7,8	7,7
Spaland/Sveaparken	7,8	7,8	7,8
Schiedam	6,9	6,7	6,8

In Nieuwland en Oost is de waardering voor de woonomgeving weliswaar het laagst maar nog wel voldoende. Wat dat betreft is het beeld in Kethel, Woudhoek en Spaland/Sveaparken een stuk positiever.

Naast vragen over de woning en de woonomgeving is ook een algeheel oordeel gevraagd over hoe prettig men de buurt vindt waar men zelf woont.

81% vindt de eigen buurt (zeer) **prettig** om in te wonen
(2017: 82% - 2015: 81%)

19% vindt de eigen buurt (zeer) **onprettig** om in te wonen
(2017: 18% - 2015: 19%)

Van alle ondervraagden zegt 81% de eigen buurt prettig om in te wonen, 19% vindt dat niet. Daarmee is de mening over de eigen woonbuurt de laatste jaren vrijwel onveranderd gebleven. Zo werden er in 2015 en 2017 vergelijkbare uitkomsten gevonden. Kethel, Woudhoek en Spaland/Sveaparken spannen de kroon: 97% tot 98% van de inwoners van deze wijken vindt het er prettig wonen. Wat dat betreft is de situatie in de wijken Oost en Nieuwland anders: hier geeft minder dan tweederde deel (61% respectievelijk 64%) van de ondervraagden aan in een prettige buurt te wonen. De positieve ontwikkeling van Groenoord heeft zich ook in 2019 doorgezet. 88% van de inwoners geeft aan het prettig te vinden hier te wonen (2017: 86%, 2015: 84%, 2012: 79%).

3.3 Sociale kwaliteit

Het sociale klimaat van de omgeving is van invloed op de waardering voor het wonen. Daarnaast wordt verondersteld dat sociale cohesie de dominante factor is bij het versterken van leefbaarheid en veiligheid: betrokkenheid bij de buurt leidt er toe dat burgers zich actiever opstellen ten aanzien van omgang met de openbare ruimte en mede-inwoners. Om dit te kunnen meten is een rapportcijfer

voor ‘waardering sociale kwaliteit’ opgesteld. Dit rapportcijfer is opgebouwd uit de oordelen op de volgende stellingen:

- De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks.
- De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om.
- Ik woon in een gezellige buurt, waar veel saamhorigheid is.
- Ik voel mij thuis bij de mensen die in deze buurt wonen.

Daarbij geldt: hoe hoger het rapportcijfer, hoe beter het met de sociale cohesie is gesteld.

Rapportcijfer sociale cohesie: **5,9** (2017: 5,9 - 2015: 6,0)

Figuur 3.5 Ontwikkeling rapportcijfer sociale cohesie per wijk

Wijk	2015	2017	2019
Centrum	5,8	5,7	5,8
Oost	5,3	5,2	5,1
West	6,1	5,8	6,1
Zuid	6,6	6,9	6,5
Nieuwland	5,5	5,4	5,4
Groenoord	5,6	5,5	5,5
Kethel	7,5	7,0	6,9
Woudhoek	6,3	6,6	6,4
Spaland/Sveaparken	6,8	7,0	6,6
Schiedam	6,0	5,9	5,9

Al geruime tijd vertoont het rapoortcijfer voor sociale cohesie een langzaam dalende trend. Zo lag deze score zo'n 20 jaar geleden nog op 6,6 terwijl dit in 2019 op 5,9 uitkomt. Verder valt op dat de verschillen tussen de wijken steeds kleiner worden. Zo waren Kethel en in een verder verleden ook Zuid wijken die wat sociale cohesie betreft er in positieve zin ruim boven uitstaken. Dat is de laatste jaren veel minder het geval. Op buurtniveau zijn de verschillen nog wel groot.

Figuur 3.6 Sociale cohesie: hoogst en laagst scorende buurten (*)

Buurt	Rapportcijfer
Vijf hoogst scorende buurten	
1. Vogelbuurt (Kethel)	7,5
2. Oranjekwartier (West)	7,4
3. De Plantage (Centrum)	7,2
4. Sveaborg en -Dal (Spal./Sveap.)	7,0
5. De Gaarden/Sveafors (Spal./Sveap.)	7,0
Vijf laagst scorende buurten	
46. Fabribuurt (West)	4,9
47. Newtonbuurt (Oost)	4,8
48. Wibautbuurt (Nieuwland)	4,8
49. Rotterdamsedijk (Oost)	4,6
50. Stationsbuurt (Oost)	4,4

(*) Buurten met onvoldoende respondenten zijn buiten beschouwing gelaten

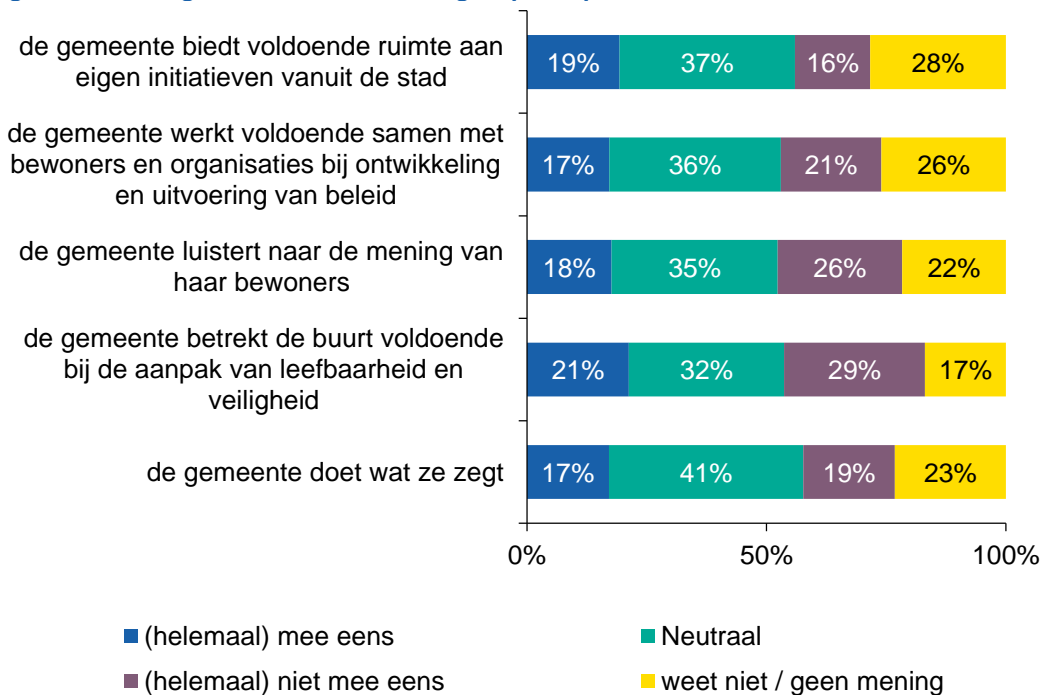
4 Stadsbestuur en uw inbreng

Door middel van een aantal stellingen is de mening van de Schiedammers gevraagd over het functioneren van de gemeente op het gebied van samenwerking, participatie en leefbaarheid. Ook is gevraagd naar hun gevoelens over het wonen en leven in Schiedam.

4.1 Samenwerken in Schiedam

De gemeente Schiedam wil transparant werken aan het vertrouwen van de inwoners in de gemeente. Daarom worden in de vragenlijst Leefbaarheid en Veiligheid enige stellingen voorgelegd aan de hand waarvan de gemeente kan peilen of dit wordt bewerkstelligd.

Figuur 4.1 Stellingen m.b.t. Samenwerking en participatie

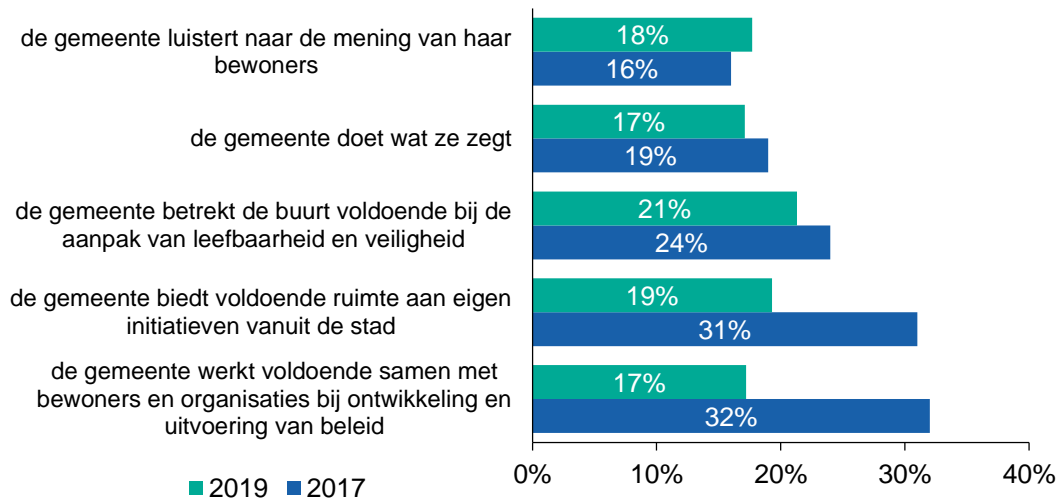
Net als bij voorgaande metingen blijken heel wat Schiedammer kritisch tegenover (het samenwerken vanuit) de gemeente te staan. Relatief veel mensen geven aan het niet goed genoeg te weten om een inschatting te maken of een mening te kunnen vormen. Dit kan afgeleid worden uit de hoge percentages voor de antwoordcategorieën ‘neutraal’ en ‘weet niet / geen mening’. Deze aantallen zijn dan ook hoger dan in voorgaande jaren. Hieruit kan blijken dat het gevoerde beleid ten aanzien van participatie, samenwerking en de participerende overheid nog niet goed (genoeg) wordt herkend of onvoldoende zichtbaar is.

Trends

Om de beleving van de samenwerking tussen de gemeente en de inwoners van Schiedam door te tijd te kunnen volgen, worden bovenstaande stellingen elke twee jaar voorgelegd aan de Schiedammers.

Voor de volledigheid moet hierbij worden opgemerkt dat een aantal van de stellingen opgenomen in figuur 4.1 in de jaren 2015 en 2017 was opgenomen in het Imago-onderzoek.

Figuur 4.2 Percentage positieve antwoorden op de stellingen 2017 en 2019

Het percentage positieve antwoorden op de vragen over samenwerking en participatie geeft al jaren een stabiel beeld. Dit jaar echter is over de breedte een verslechtering te zien, met uitzondering van de stelling ‘de gemeente luistert naar de mening van de inwoners’. Bij de stellingen ‘de gemeente biedt voldoende ruimte aan eigen initiatieven uit de stad’ en ‘de gemeente werkt voldoende samen met inwoners en organisaties bij ontwikkeling en uitvoering van beleid’ is zelfs een grote achteruitgang te zien, met respectievelijk een daling 12 procentpunten en 15 procentpunten ten opzichte van 2017. Deze daling heeft geleid tot een nagenoeg evenredige stijging van het aandeel Schiedammers dat voor de overige antwoordcategorieën heeft gekozen (zie figuur 4.3 en 4.4).

Figuur 4.3 Verdeling aandelen per antwoordcategorie 2015 tot heden “de gemeente biedt voldoende ruimte aan eigen initiatieven vanuit de stad”.

de gemeente biedt voldoende ruimte aan eigen initiatieven vanuit de stad	2015	2017	2019
(helemaal) mee eens	32%	31%	19%
neutraal	31%	33%	37%
(helemaal) niet mee eens	14%	14%	16%
weet niet / geen mening	23%	22%	28%

Figuur 4.4 Verdeling aandelen per antwoordcategorie 2015 tot heden ‘de gemeente werkt voldoende samen met inwoners en organisaties bij ontwikkeling en uitvoering van beleid’

De gemeente werkt voldoende samen met inwoners en organisaties bij ontwikkeling en uitvoering van beleid	2015	2017	2019
(helemaal) mee eens	30%	32%	17%
neutraal	32%	32%	36%
(helemaal) niet mee eens	18%	17%	21%
weet niet / geen mening	21%	19%	26%

Duiding

In de open antwoorden geven sommige respondenten aan dat ze goede ervaringen hebben, maar anderen stellen dat de gemeente niet duidelijk communiceert, lang niet altijd beloften nakomt en/of te veel haar eigenbelang nastreeft, dat het veel uitmaakt met welke individuele vertegenwoordiger van de gemeente je te maken hebt en dat er veel onopgeloste problemen zijn.

Wanneer gezocht wordt naar een nadere duiding van verslechtering van deze cijfers blijkt er weinig verschil te zijn tussen verschillende categorieën inwoners. Wanneer de scores worden onderverdeeld naar geslacht, inkomen, huur- of koopwoning of etniciteit is – hoewel er natuurlijk onderlinge verschillen zijn – te zien dat de verslechtering van het oordeel overal zichtbaar is. Geconcludeerd moet dus worden dat de relatief forse daling van het aantal Schiedammers dat tevreden is over de ruimte voor initiatieven en over de gelegenheid tot het geven van input op beleid over de gehele demografische en sociaal-economische breedte terug te vinden is.

Op buurtniveau zijn wel (grote) onderlinge verschillen waarneembaar. Deze uitkomsten zijn echter *indicatief*, omdat op buurtniveau het aantal respondenten niet altijd voldoende is om een valide uitspraak te doen. De onderlinge verschillen zijn echter zó groot dat er wel globale conclusies te trekken zijn.

Figuur 4.5 Indicatieve uitschieters rangorde (helemaal) mee eens ‘de gemeente werkt voldoende samen met inwoners en organisaties bij ontwikkeling en uitvoering van beleid’

#	Buurt	Aantal respon- denten	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) niet mee eens	weet niet / geen mening
50	Rotterdamsedijk	84	6%	38%	17%	39%
49	Vlinderhoven/Sveaholm	63	7%	30%	25%	38%
48	Binnenstad	113	8%	36%	30%	25%
47	Fabribuurt	27	10%	46%	23%	21%
46	Groenoord-Midden	152	10%	38%	27%	24%
5	Maasboulevard	51	28%	38%	25%	9%
4	Sveaborg en -Dal	63	28%	33%	16%	23%
3	Staatsliedenbuurt	36	30%	53%	7%	10%
2	Spieringshoek	28	31%	19%	34%	16%
1	Haverschmidtkwartier	35	35%	23%	10%	32%

Opvallend is dat alléén de meest tevreden buurt (Haverschmidtkwartier in West) over de samenwerking van de gemeente met inwoners en organisaties in de beleidsontwikkeling en -uitvoering beter scoort dan in 2017. De inwoners in alle andere buurten zijn dus minder tevreden dan voorheen. Gesorteerd naar de tevredenheid toont figuur 4.5 de rangorde van de vijf minst tevreden en de vijf meest tevreden buurten. Buurten met minder dan 25 respondenten zijn weggelaten.

Het is opmerkelijk dat zelfs in de meest positieve buurten er toch ook veel mensen aangeven dat zij (helemaal) niet tevreden zijn over de samenwerking van de gemeente met inwoners. Dit is met name het geval in de buurten Maasboulevard en Spieringshoek. Hier hebben kort geleden (en in geval van Maasboulevard nu nog) projecten in de buitenruimte plaatsgevonden.

In de beantwoording van de stelling over het ruimte bieden door de gemeente aan initiatieven vanuit de stad zijn eveneens grote verschillen op buurtniveau zichtbaar (zie figuur 4.6).

Figuur 4.6 Uitschieters rangorde (helemaal) mee eens 'de gemeente biedt voldoende ruimte aan initiatieven vanuit de stad'

#	Buurt	Aantal respon- denten	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) niet mee eens	weet niet/ geen mening
50	Kethel-dorp	46	4%	50%	19%	27%
49	Vakbondsliedenbuurt	28	6%	35%	26%	32%
48	Tuindorp	62	12%	35%	14%	40%
47	Brandersbuurt	59	12%	37%	12%	39%
46	Binnenstad	113	12%	46%	17%	25%
5	Parkenbuurt/Bijdor	28	31%	38%	0%	31%
4	Staatsliedenbuurt	36	32%	57%	2%	10%
3	Haverschmidtkwartier	35	32%	23%	10%	35%
2	Spieringshoek	28	38%	16%	34%	13%
1	De Plantage	55	39%	23%	19%	19%

Zowel in de top 5 van de minst tevreden buurten, als in de top 5 van meest tevreden buurten staan buurten waarin sinds begin 2018 projecten zijn uitgevoerd. De aard en duur van de werkzaamheden, en de door de gemeente gekozen aanpak *kunnen* van invloed zijn geweest op de hoeveelheid ruimte voor initiatieven die inwoners ervoeren.

Wanneer de antwoorden op de stelling 'de gemeente luistert naar de mening van haar inwoners' (de enige stelling waarop een verbetering ten opzichte van 2017 zichtbaar is) op buurtniveau worden bekeken, blijkt dat ook hier grote verschillen in de beoordeling bestaan. De uitschieters in de rangorde zijn weergegeven in figuur 4.7. Ook hier zijn de buurten met minder dan 25 respondenten weggelaten.

Figuur 4.7 Uitschieters rangorde (helemaal) mee eens 'de gemeente luistert naar de mening van haar inwoners'

#	Buurt	Aantal respon- denten	(helemaal) mee eens	neutraal	(helemaal) niet mee eens	weet niet/ geen mening
50	Hollandiabuurt	40	4%	48%	33%	22%
49	Distillateursbuurt	39	7%	29%	50%	31%
48	Schiehart	76	8%	54%	23%	16%
47	Groenord-Midden	152	9%	39%	36%	26%
46	Binnenstad	113	11%	37%	39%	27%
5	Spieringshoek	28	28%	19%	47%	47%
4	Nassaukwartier	67	29%	25%	29%	19%
3	Haverschmidtkwartier	35	35%	29%	29%	29%
2	Liduinabuurt	33	42%	33%	8%	8%
1	Vakbondsliedenbuurt	28	44%	26%	21%	0%

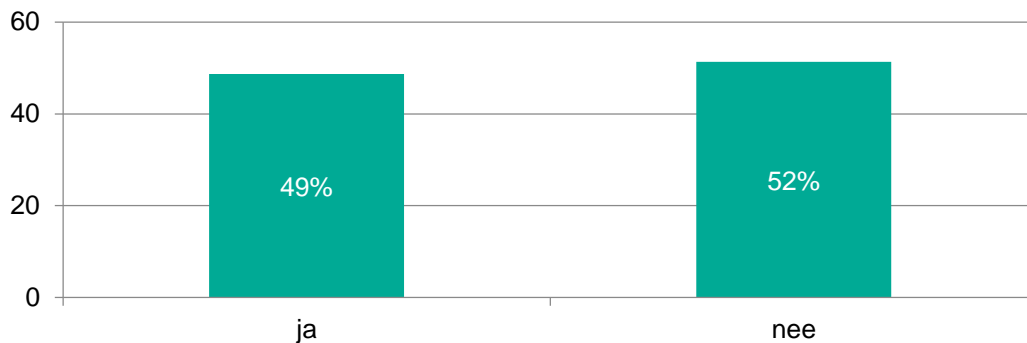
Wanneer de rangordes worden vergeleken met de projecten die de gemeente Schiedam in 2018 en 2019 heeft uitgevoerd, blijkt dat in de meest negatieve buurten géén projecten in de openbare ruimte hebben plaatsgevonden. Ongezien maakt dus onbemind.

Andersom zijn de buurten waar de gemeente de laatste anderhalf jaar wel projecten heeft uitgevoerd het meest tevreden. Uitzondering hierop is de buurt Spieringshoek, waar mensen ofwel heel positief zijn, ofwel heel negatief. Neutraliteit over de gemeente komt hier weinig voor. Het verdient aanbeveling om in het licht van de onderlinge samenwerking in Schiedam, nader te bekijken wat de projectleider hier anders heeft gedaan dan anders en elders.

Betrokken worden bij wat er in Schiedam gebeurt (participatiebereidheid)

Vanzelfsprekend is aan de Schiedammers gevraagd of zij meer betrokken willen worden bij wat de gemeente doet. De reacties zijn weergegeven in onderstaand figuur (4.8).

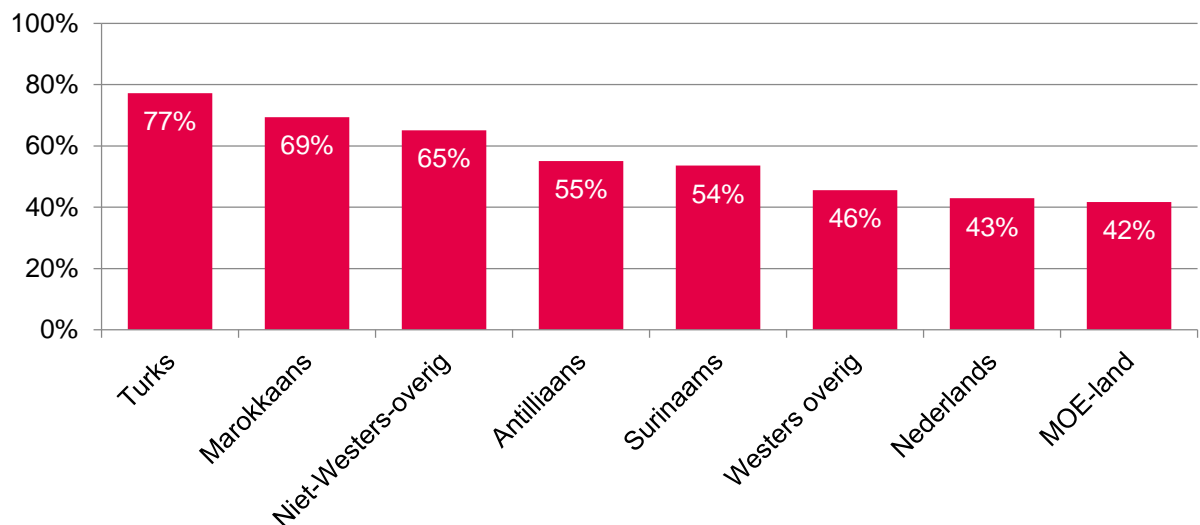
Figuur 4.8 Wilt u meer betrokken worden bij wat er in Schiedam gebeurt? (n=2930)

Grofweg kunnen we het volgende over zeggen over de participatiebereidheid onder Schiedammers:

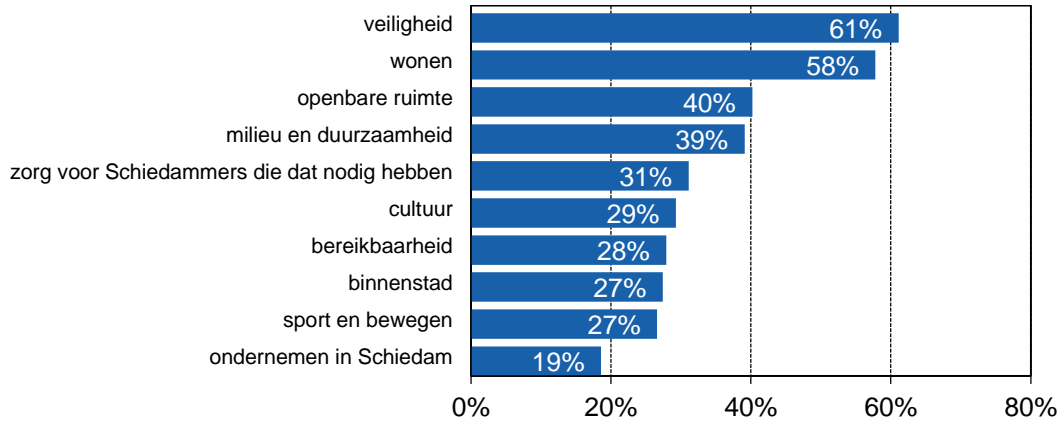
- Jongeren zeggen relatief vaak meer betrokken te willen worden bij de politiek.
- Schiedammers met een laag inkomen geven vaker aan niet méér betrokken te willen worden bij activiteiten van de gemeente dan Schiedammers met een gemiddeld of hoger inkomen.
- Schiedammers met een niet-westerse migratieachtergrond geven veel vaker aan meer betrokken te willen worden bij wat er in Schiedam gebeurt dan Schiedammers zonder migratieachtergrond en Schiedammers met een westerse migratieachtergrond, inclusief de MOE-landen.

Figuur 4.9 Ja, ik wil meer betrokken worden bij wat er in Schiedam gebeurt (n=2930)

Ook is gevraagd over welke onderwerpen zij willen samenwerken met de gemeente. Zoals altijd staan veiligheid en wonen bovenaan in de antwoorden.

Figuur 4.10 Aandeel inwoners dat betrokken wil zijn per thema

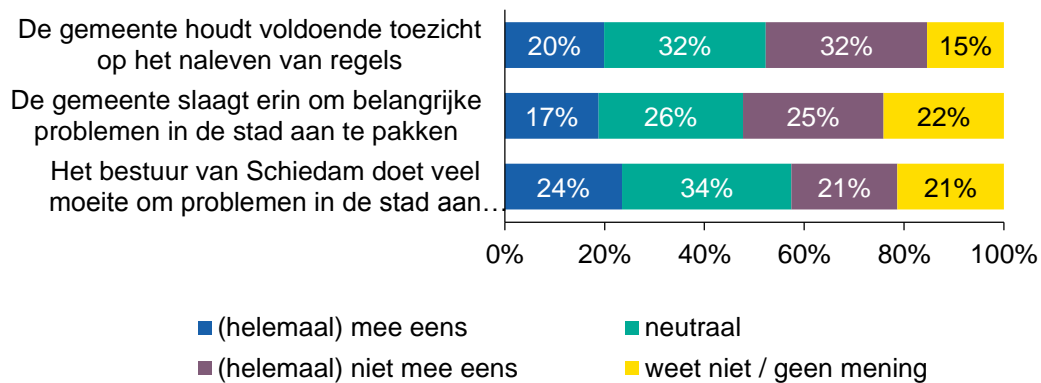
Bij de open antwoorden worden de volgende drie antwoorden relatief vaak gegeven:

- parkeren;
- afval;
- horeca en uitgaansgelegenheden voor jongeren.

4.2 Onvervreembare taken: veiligheid en leefbaarheid

Het zorgdragen voor veiligheid en leefbaarheid is een onvervreembare taak van de gemeentelijke overheid. Dit wil zeggen dat dit de verantwoordelijkheid is van de gemeente Schiedam. Deze verantwoordelijkheid kan aan niemand anders worden overgedragen. Om te ontdekken hoe tevreden de inwoners van Schiedam zijn over de wijze waarop de gemeente Schiedam deze taken uitvoert, is in de enquête gevraagd te reageren op een aantal stellingen.

Figuur 4.11 Aandeel inwoners dat positief antwoordt op de stellingen over de taken van gemeente op het gebied van veiligheid en leefbaarheid (n=2930)

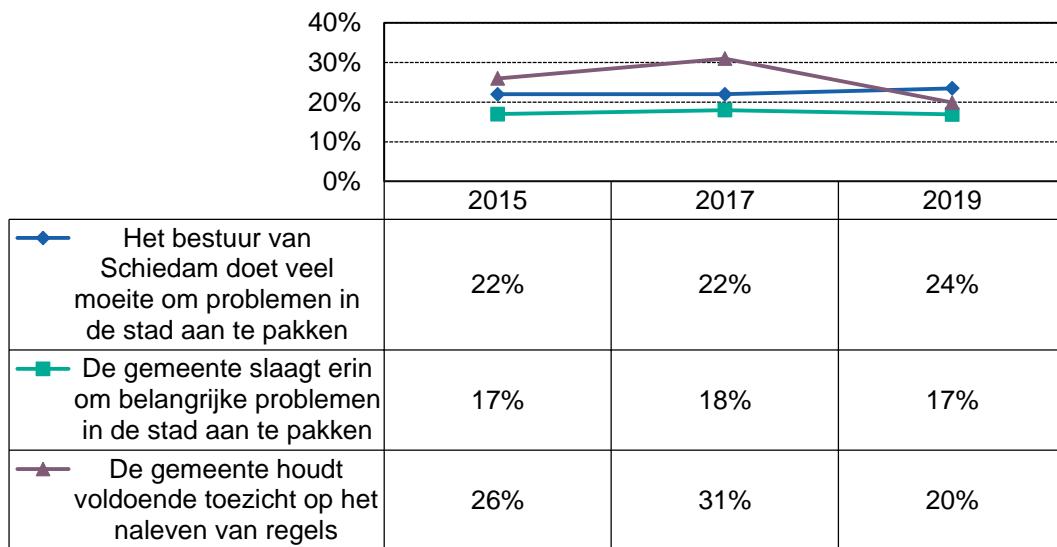

Trends

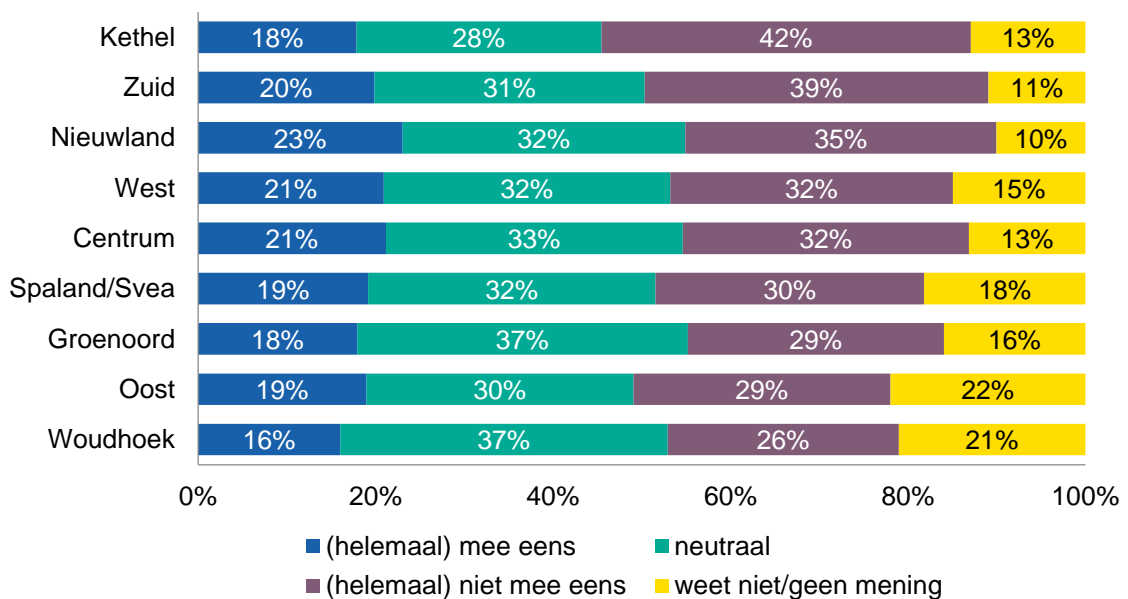
Zoals ook te zien is in het figuur (4.12), blijken net als in 2015 en in 2017 heel wat Schiedammers kritisch tegenover het functioneren van de gemeente te staan als het gaat om de aanpak van leefbaarheid en het aantrekkelijker maken van de stad. Zo vindt slechts 17% van de Schiedammers dat de gemeente erin slaagt om belangrijke problemen in de stad aan te pakken.

Zoals te zien is in figuur 4.13 wordt de handhaving van de regels door de gemeente op wijkniveau zeer verschillend beoordeeld. Opvallend is dat het aandeel ontevreden Schiedammers in alle wijken groter is dan het aandeel tevreden inwoners.

Figuur 4.12 Aandelen inwoners dat positief antwoordt op de stellingen over het functioneren van de gemeente op het gebied van leefbaarheid en veiligheid in de afgelopen onderzoeken

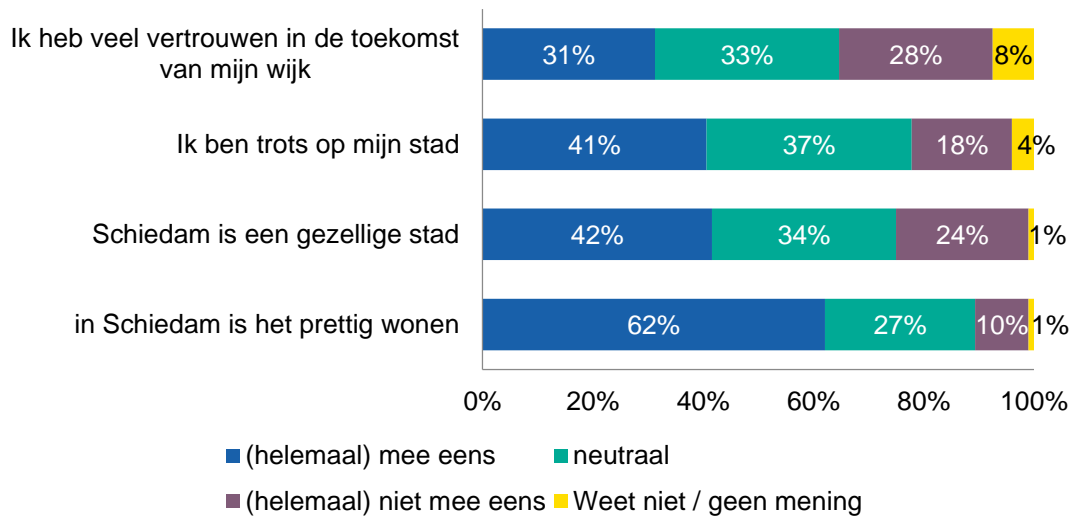
Figuur 4.13 De beoordeling van de gemeente als het gaat om toezicht op het naleven van regels (n=2930)

4.3 De beleving van Schiedam als stad

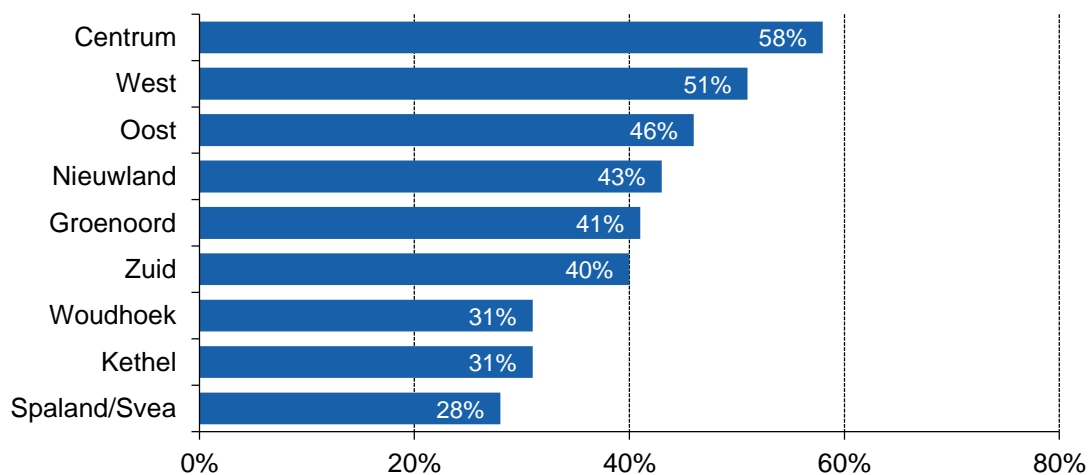
Het aandeel inwoners dat Schiedam een gezellige stad vindt is gestegen van 39% in 2017 naar 42% in 2019. Aan de andere kant is het aandeel inwoners dat Schiedam een prettige stad vindt om in te wonen gezakt van 69% naar 62%. Ook zijn iets minder inwoners trots op de stad en hebben ze minder vertrouwen in de toekomst van hun wijk.

Figuur 4.14 Stellingen met betrekking tot de gevoelens over wonen en leven in Schiedam (n=2930)

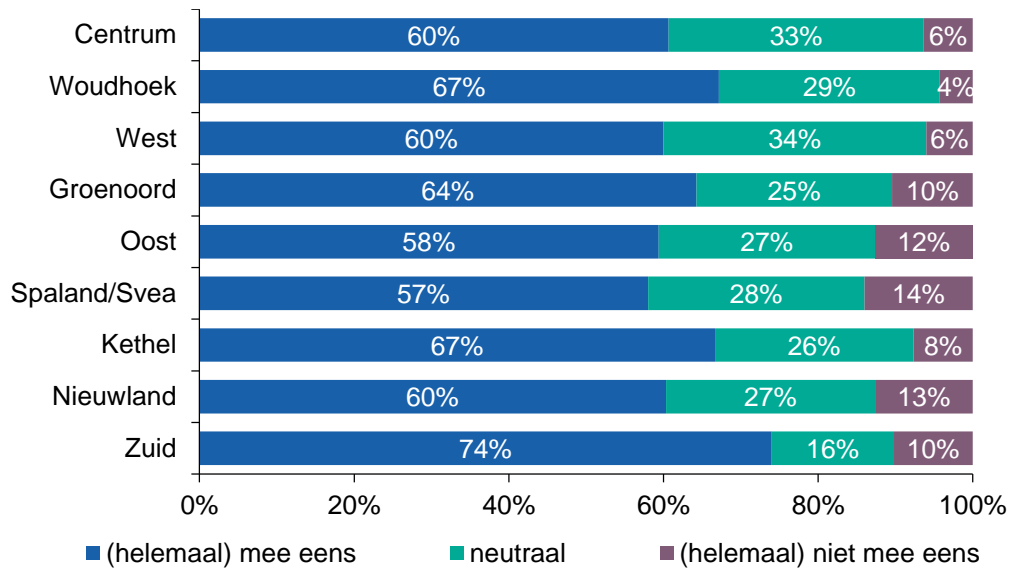

De inwoners van het Centrum zijn het meest tevreden over het wonen in Schiedam en de gezelligheid van de stad. De inwoners van de wijken ten noorden van de A20 zijn over het algemeen minder tevreden over de gezelligheid, maar vinden Schiedam wel vaker een prettige plek om te wonen.

Figuur 4.15 Schiedam is een gezellige stad naar wijk (n=2930)

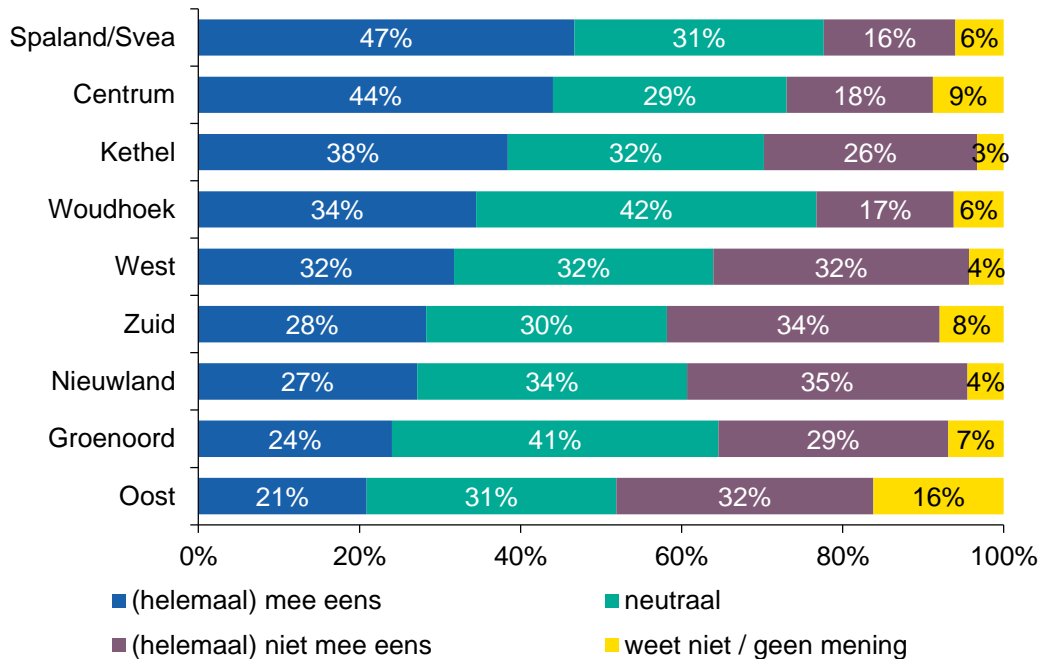

Figuur 4.16 In Schiedam is het prettig wonen naar wijk (n=2930)¹

Het aandeel van de inwoners dat aangeeft dat Schiedam (helemaal) niet prettig is om te wonen, is het hoogst in de wijken Spaland / Sveaparken, Nieuwland en Oost. Wanneer gekeken wordt naar het vertrouwen in de toekomst van de eigen wijk, blijkt dat juist het grootst is Spaland / Sveaparken. Niet verrassend is wellicht dat in de wijken met de minst goede sociaal-economische omstandigheden het vertrouwen in de toekomst van de wijk het laagst is (zie figuur 4.17).

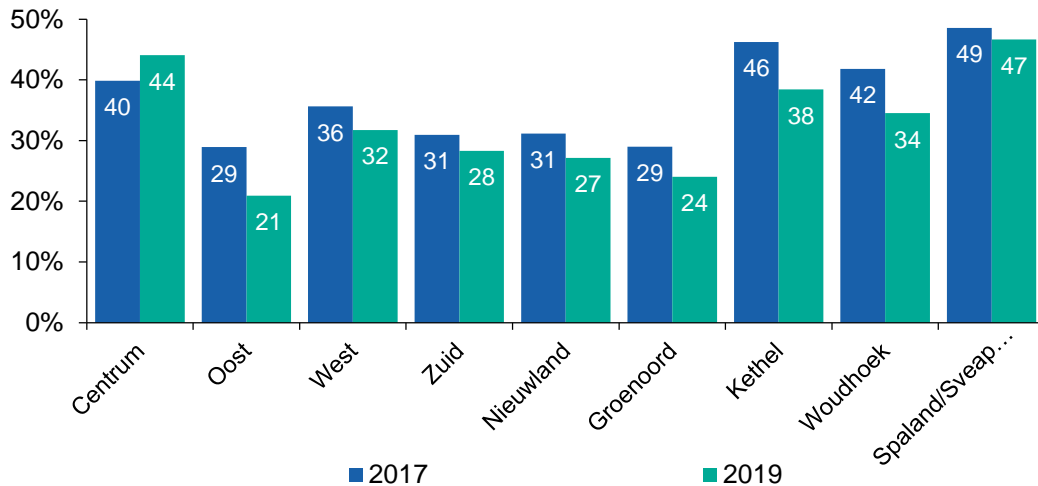
Figuur 4.17 Vertrouwen in de toekomst van de wijk naar wijk (n=2930)

¹ Omdat de antwoorden "weet niet / geen mening" niet zijn weergegeven, tellen niet alle totalen op tot 100%

Met uitzondering van de wijk Centrum is in alle wijken het vertrouwen in de toekomst van de eigen wijk afgenomen. Wanneer aan de andere kant gekeken wordt naar de mensen die hebben gezegd (helemaal) geen vertrouwen in de toekomst van hun wijk te hebben, komt naar voren dat dit aandeel is gestegen in het merendeel van de wijken. Alleen de inwoners van het Centrum, Oost en Groenoord zijn minder negatief dan twee jaar geleden.

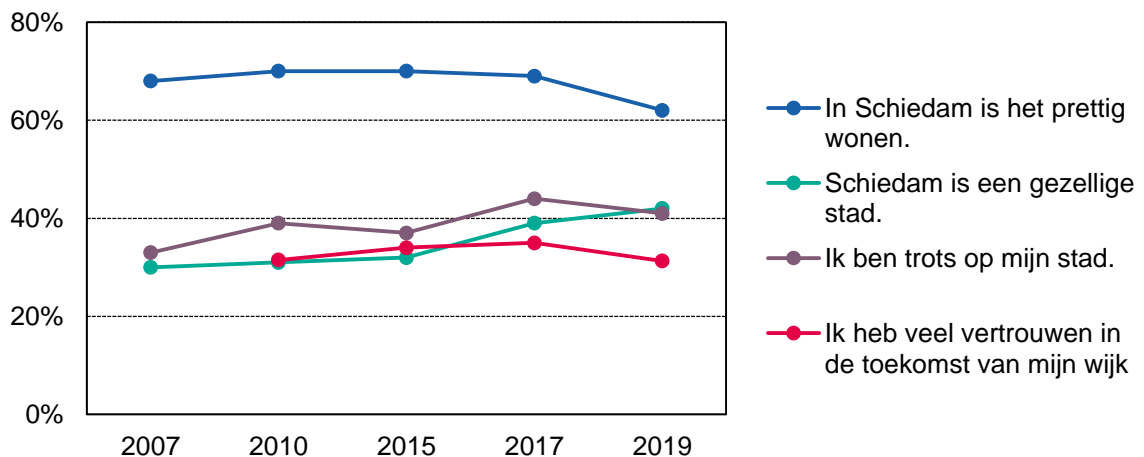
Figuur 4.18 Aandeel (helemaal) 'Ik heb vertrouwen in de toekomst van de wijk' in 2017 en 2019

Trends

Ten opzichte van voorgaande edities van de Monitor Leefbaarheid en Veiligheid kan een aantal conclusies worden getrokken. De beoordeling van de gezelligheid van Schiedam vertoont sinds 2010 een stabiel stijgende lijn. Voor de andere stellingen is wat meer variatie in de scores waarneembaar. De beoordelingscores in 2019 zijn negatiever dan in 2017 (met uitzondering van de reeds genoemde gezelligheid).

Figuur 4.19 Aandeel inwoners dat positief antwoordt op de stellingen (n=2935)

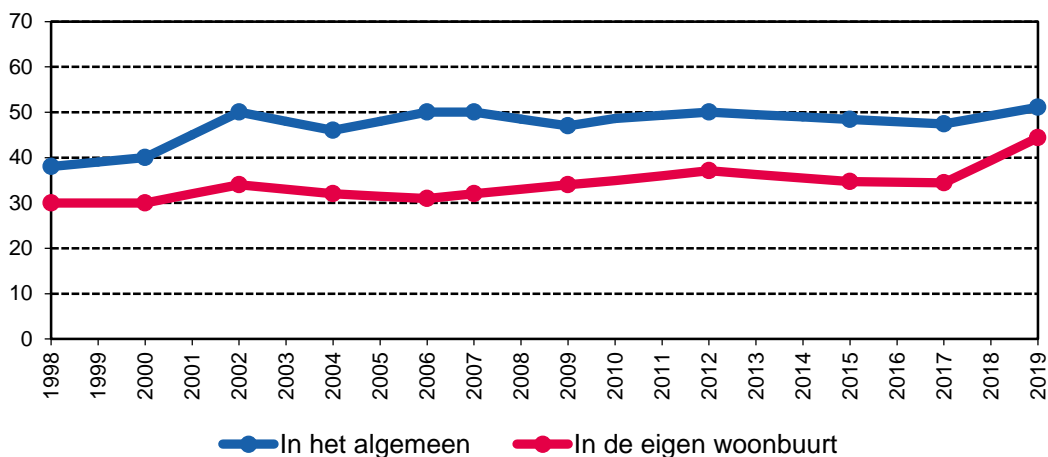
5 Veiligheid en buurtproblemen

Het gevoel van veiligheid bepaalt in sterke mate de leefbaarheid van een buurt. Het verbeteren van de veiligheidssituatie is dan ook één van de speerpunten van het college. Enerzijds gaat het hierbij om veiligheid en slachtofferschap van criminaliteit. Onveiligheidsgevoelens worden echter veroorzaakt door een veelheid van factoren, waarvan daadwerkelijk slachtofferschap er slechts één is. Verhalen en gebeurtenissen in de omgeving van mensen en berichtgeving in de media blijken eveneens in belangrijke mate de veiligheidsbeleving te beïnvloeden. Daarnaast zijn allerlei buurtproblemen en overlastsituaties eveneens van invloed op de leefbaarheid van buurten en wijken. Dit hoofdstuk geeft inzicht in de mate van (on)veiligheidsgevoelens, maar ook of er volgens inwoners sprake is van problemen op het gebied van leefbaarheid en overlast in hun buurt.

5.1 (On)veiligheidsgevoelens

Over langere tijd bezien vertoont het aandeel van de bevolking dat zich in het algemeen wel eens onveilig voelt, een licht stijgende lijn. In 2019 lag dit aandeel op 51%. Als het gaat om de eigen woonbuurt dan zijn de percentages weliswaar lager maar ook hier is een ongunstige ontwikkeling zichtbaar, met name in vergelijking met de meting in 2017. Het verschil tussen beide onveiligheidsgevoelens bedroeg altijd zo'n 13 procentpunten en is nu nog geen 7. Het aandeel onveiligheidsgevoelens in de eigen buurt van 44% in 2019, is het hoogste aandeel dat tot nu toe is gemeten.

Figuur 5.1 Ontwikkeling onveiligheidsgevoelens (% dat zich soms/vaak onveilig voelt)

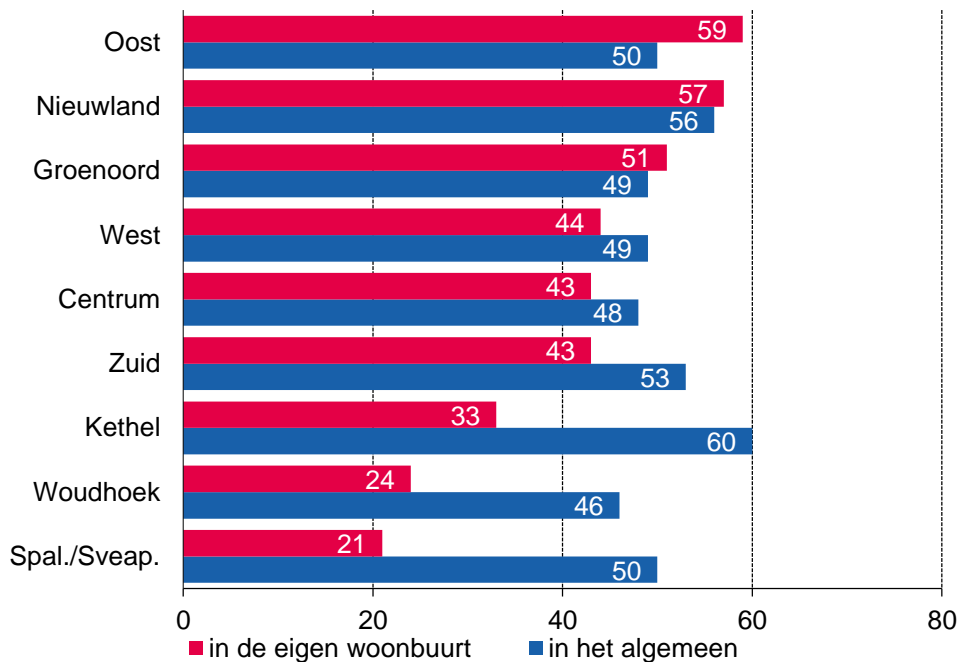
Naast de constatering dat de onveiligheidsgevoelens zich niet gunstig ontwikkelen, zijn deze ten opzichte van andere gemeenten bovendien zeer hoog; Schiedam is één van de meest als onveilig ervaren steden in Nederland. Uiteraard speelt hierbij mee dat Schiedam deel uit maakt van een dichtbevolkte regio met veel onderlinge interactie van mensen en verkeer. Dat betekent dat niet alleen voorvallen en gebeurtenissen die in Schiedam plaatsvinden van invloed zijn op de

veiligheidsbeleving van Schiedammers, maar ook wat er zich in de dichtbij gelegen buurgemeenten voordoet.

Toch is het moeilijk om te verklaren waar deze ongunstige ontwikkeling door wordt veroorzaakt. De misdrijfgegevens afkomstig van de politie laten in ieder geval een tegengestelde (lees: gunstige) ontwikkeling zien. Wel is er in verschillende media steeds meer aandacht voor ondermijnende criminaliteit en drugsproblematiek. Bovendien is afgelopen zomer een boek verschenen over de Schiedamse drugsmafia. Hieraan is in zowel de landelijke als de Schiedamse media veelvuldig aandacht besteed.

Op wijkniveau zijn de verschillen behoorlijk groot als het gaat om de onveiligheidsgevoelens die inwoners in de eigen woonbuurt ervaren (zie figuur 5.2). De noordelijk gelegen wijken in Schiedam (Kethel, Woudhoek en Spaland/Sveaparken) scoren aanzienlijk beter dan Oost, Nieuwland en Groenoord.

Figuur 5.2 Onveiligheidsgevoelens op wijkniveau (in%)

De algemene onveiligheidsgevoelens liggen relatief dicht bij elkaar, ongeacht in welke wijk de respondenten wonen. Opvallend is dat in Kethel het aandeel bewoners dat zich in het algemeen onveilig voelt sterk is toegenomen, van 45% in 2017 naar 60% in 2019. Een mogelijke verklaring is dat er in de maand voorafgaand aan dit onderzoek veel onrust was door geruchten over de mogelijke komst van een coffeeshop in Kethel. Deze onrust leidde tot het aanbieden van een petitie aan de burgemeester.

Het meest in het oog springend is dat Oost, Nieuwland en Groenoord de wijken zijn waar inwoners zich in hun eigen woonbuurt onveiliger voelen dan in het algemeen. Als ingezoomd wordt op de buurten waarin inwoners zich het meest onveilig voelen, dan zijn dit – zoals te verwachten was – de sociaal-economisch zwakkere buurten van Schiedam.

Al met al vertonen deze drie wijken in Schiedam alle risico-indicatoren die Marnix Eysink Smeets onderscheidt:

- de hoge onveiligheidsgevoelens in vergelijking met andere gemeenten;
- de plotselinge verslechtering van het veiligheidsgevoel;
- het hoge aandeel inwoners dat zich *vaak* onveilig voelt;
- het feit dat een aanzienlijk deel van de inwoners zich in de eigen buurt onveiliger voelt dan in het algemeen en;
- de tegenstrijdige ontwikkeling van de subjectieve en objectieve veiligheid: de politiecijfers tonen verbetering, terwijl het veiligheidsgevoel verslechtert.

Het is niet uitgesloten dat in de drie bewuste wijken veel inwoners in hun woonomgeving wel (aanwijzingen voor) criminaliteit zien, maar uit angst voor de daders geen aangifte doen of melding maken. In dit verband wordt wel gesproken van ‘zwijgwijken’.² Ook wanneer we de onveiligheidsgevoelens op buurtniveau bekijken, vallen deze drie wijken op in negatieve zin, zie figuur 5.3.

Figuur 5.3 Onveiligheidsgevoelens in de eigen woonbuurt

Rang	Buurt	Wijk	%
1	Wibautbuurt	Nieuwland	69%
2	Nolensbuurt	Nieuwland	67%
3	Stationsbuurt	Oost	67%
4	Fabribuurt	West	67%
5	Groen Noord-Zuid	Groen Noord	64%
6	Frankenland	West	64%
7	Newtonbuurt	Oost	63%
8	Rotterdamsedijk	Oost	59%
9	Natuurkundigenbuurt	Oost	58%
10	Schildersbuurt	West	56%

Nieuwland vult de lijst met twee buurten op de plekken 1 en 2. Oost is met vier buurten vertegenwoordigd. In West bestaan er zowel ruimtelijk als sociaal-economisch grote verschillen tussen buurten ten noorden van de Burgemeester Knappertlaan en ten zuiden van deze straat. Dat is tevens terug te zien in bovenstaande top 10. De buurten van West die in figuur 5.3 zijn genoemd betreffen buurten uit het noordelijk deel van West. Groen Noord-Zuid completeert de top 10 van de zich onveiligst voelende buurten.

De respondenten is eveneens gevraagd een algemeen rapportcijfer te geven voor de veiligheid in de eigen woonbuurt. Het gemiddelde rapportcijfer hiervoor komt uit op een 6,5.

² Bron: Marnix Eysink Smeets, lector Publiek vertrouwen in veiligheid van Hogeschool Inholland, *Veiligheidsbeleving in Schiedam: hoe staat het ermee, noodzaak om wat te doen, wat kán je doen?*, raadsbijeenkomst over veiligheid(sbeleving), Schiedam, 19 november 2019.

Figuur 5.4 Gemiddeld rapportcijfer veiligheid in de eigen woonbuurt, naar wijk

Wijk	2017	2019
Centrum	5,9	6,5
Oost	5,7	5,8
West	6,5	6,5
Zuid	6,8	6,5
Nieuwland	5,8	5,9
Groenoord	6,4	6,4
Kethel	7,0	7,1
Woudhoek	7,2	7,3
Spaland/Sveaparken	7,3	7,3
Schiedam	6,4	6,5

Het is niet opmerkelijk dat ook hier de wijken Oost en Nieuwland de veiligheid in de eigen woonbuurt het laagst beoordelen en de inwoners van Schiedam-Noord de hoogste rapportcijfers geven. Ten opzichte van de vorige meting is te zien dat de meeste wijken iets beter scoren. In Centrum is zelfs sprake van een forse verbetering van het rapportcijfer. Inwoners van Zuid zijn in deze meting wat kritischer op de mate van veiligheid in de eigen woonbuurt.

5.2 Onveilige plekken

In het onderzoek kregen de respondenten de vraag voorgelegd of er bepaalde plekken in Schiedam zijn waar men liever niet komt omdat men zich er onveilig voelt. Van de ondervraagden antwoordde 41% bevestigend en noemde vervolgens één of meerdere locaties. In totaal leverde dat 2.029 antwoorden op. In figuur 5.5 zijn de plekken weergegeven, die het vaakst zijn genoemd.

Figuur 5.5 Top 15 van door inwoners genoemde onveilige plekken in Schiedam

Rang	Locatie	Aantal keer genoemd
1	Parkweg + metrostation	223
2	Station Schiedam Centrum + achterzijde station en stationsplein	200
3	Wijk Nieuwland (in het algemeen)	168
4	Beatrixpark + parkeerplaats tussen Excelsior'20 en PPSC	146
5	Wijk Oost (in het algemeen)	144
6	Mgr. Nolenslaan	119
7	Binnenstad	94
8	Maasboulevard + 't Hoofd	57
9	PJ Troelstralaan + metrostation	46
10	Wijk Groenoord (in het algemeen)	39
11	Hof van Spaland (na sluitingstijd) + parkeerplaats	33
12	Hoogstraat (na sluitingstijd winkels)	32
13	Wijk Zuid (in het algemeen)	27
14	Tunnelonderdoorgangen nabij Euroscop en station Schiedam Centrum	27
15	Boerhaavelaan/Boerhaaveplein	21

Bovenaan deze lijst met onveilige plekken is de Parkweg te vinden. De respondenten voelen zich niet alleen onveilig rond het metrostation, maar ook bij de woonblokken die in afwachting zijn van sloop. Bovendien heeft het rondhangen van diverse personen op de Parkweg en Dr. Willem Dreesplein tot gevolg dat men zich onveilig voelt.

Het gebied rond station Schiedam Centrum wordt maar liefst 200 keer genoemd als onveilige plek. Op het station zelf, zowel op de perrons als in de stationshal, voelen mensen zich voornamelijk 's avonds onveilig. De meeste opmerkingen zijn gemaakt over de omgeving van het station. Met name bij de achteruitgang en het aangrenzende gebied aan de achterzijde van het station geven respondenten aan zich niet prettig te voelen. De weinige sociale controle in de avonduren in dit gebied is hier debet aan. Dit geldt overigens voor meer plekken vermeld in dit overzicht. De meeste plekken worden vooral 's avonds als het donker en verlaten is als onveilig ervaren. Dit geven bijvoorbeeld Schiedammers aan voor de Binnenstad, Hoogstraat en Hof van Spaland na sluitingstijd van de daar aanwezige winkels.

Het Prinses Beatrixpark staat al jaren op deze lijst. De weinige bebouwing en daarmee samenhangende geringe mate van sociale controle zorgen ervoor dat vele respondenten dit 's avonds als een onveilige plek aanmerken. Het gaat dan vooral om de fietsroutes die door dit grote gebied lopen die het noordelijk en zuidelijk stadsdeel met elkaar verbinden.

Aan de Maasboulevard en 't Hoofd klagen omwonenden vooral over drugsoverlast/-dealen, straatraces en het rondhangen van jongeren. De tunnelonderdoorgangen in Schiedam worden eveneens bestempeld als onveilige plekken. Zowel het viaduct aan de Churchillweg als de viaducten tussen de Groenordhal en Margriethal zijn hierbij genoemd. Echter de tunnelonderdoorgangen nabij het station Schiedam Centrum en de Eurocoop zijn de enige viaducten die in de top 15 van onveilige plekken staan.

In de wijken Nieuwland en Oost gaat het om meerdere locaties die ervoor zorgen dat deze wijken op de lijst zijn vermeld. Specifieke locaties hebben niet allemaal de top 15 behaald, maar het geeft wel aan dat deze wijken in hun algemeenheid onder Schiedammers geen goed imago hebben.

Aan de andere kant zijn er locaties die nu aanzienlijk minder vaak genoemd zijn dan voorheen. Dit gaat op voor het parkeerterrein bij het wellnesscluster (o.a. zwembad Groenord en Thermen Holiday) en het bedrijventerrein 's-Gravelandse Polder. Deze locaties stonden bij de meting in 2017 nog zeer hoog op de lijst met onveilige plekken in Schiedam.

5.3 Buurtproblematiek

Aan de ondervraagden is een twintigtal problemen voorgelegd met de vraag of deze vaak, soms of (bijna) nooit in hun buurt voorkomen. De uitkomsten van deze vraag zijn omgezet in een indicatorscore 'buurtproblemen'. Dit houdt in dat op een schaal van 0 tot en met 100 de frequentie wordt weergegeven. Een waarde 0 betekent dat een probleem nooit voorkomt, terwijl de waarde 100 weergeeft dat een probleem zich zeer vaak voordoet. Het gaat hier om een inschatting van de respondenten die niet gebaseerd hoeft te zijn op eigen ervaringen. Er wordt dus vooral een beeld gemeten van vervelende voorvallen in de eigen woonbuurt.

Figuur 5.6 Rangorde buurtproblemen met bijbehorende scores (0=nooit, 100=vaak)

Rang	Buurtprobleem	2017	2019
1	rommel op straat	62	64
2	te hard rijden	63	60
3	vuilnis naast de container/verkeerd aanbieden van huisvuil	54	56
4	hondenpoep op straat	61	55
5	parkeeroverlast	53	50
6	gaten of verzakkingen in de bestrating	48	45
7	agressief verkeersgedrag	40	44
8	geluidsoverlast door omwonenden	40	40
9	lawaai op straat	39	38
10	geluidsoverlast door autoverkeer	38	36
11	vernietiging van straatmeubilair	36	35
12	geluidsoverlast door vliegtuigverkeer ³	-	34
13	overlast van groepen jongeren	40	34
14	overige overlast door omwonenden	31	31
15	dronken mensen op straat	27	29
16	andere vormen van geluidsoverlast	31	27
17	drugoverlast	20	26
18	bekladding van muren en/of gebouwen (bijv. graffiti)	25	22
19	industrielawaai	16	15
20	overlast van zwervers / daklozen	6	9
	Gemiddeld	38	38

De gemiddelde score voor deze 20 buurtproblemen samen bedraagt 38. Dat is gelijk aan de voorgaande meting. In figuur 5.6 is te zien dat ongeveer de helft van de genoemde buurtproblemen volgens de respondenten minder vaak zijn voorgekomen dan in 2017. Dit wordt echter teniet gedaan door enkele overlastsituaties zoals verkeerd aanbieden van huisvuil, agressief verkeersgedrag, drugoverlast en dronken mensen op straat die volgens de Schiedammers vaker zijn voorgekomen.

Op wijkniveau lopen de indicatorscores sterk uiteen. In de noordelijk gelegen wijken van Schiedam, zoals Kethel, Woudhoek en Spaland/Sveaparken komen buurtproblemen minder vaak voor dan in andere delen van de stad. Positief is dat de indicatorscore voor buurtproblemen in veel wijken is gedaald. Alleen in Groenoord zijn buurtproblemen volgens de inwoners iets vaker voorgekomen dan in 2017 en scoort hiermee in de huidige meting gelijk aan het stedelijk gemiddelde.

³ Geluidsoverlast door vliegtuigverkeer is in 2019 voor het eerst in de vragenlijst van de monitor leefbaarheid en veiligheid opgenomen.

Figuur 5.7 Indicatorscore 'buurtproblemen' naar wijk (0=nooit, 100=vaak)

Wijk	2017	2019	
Centrum	42	40	↓
Oost	46	43	↓
West	39	37	↓
Zuid	41	41	
Nieuwland	40	40	
Groenoord	37	38	↑
Kethel	32	32	
Woudhoek	31	29	↓
Spaland/Sveaparken	30	29	↓
Schiedam	38	38	

Op wijkniveau worden verschillende buurtproblemen als meest voorkomend beschouwd. Wel komen bepaalde buurtproblemen in veel wijken voor zoals hondenpoep, vuilnis naast de container/verkeerd aanbieden van huisvuil, rommel op straat en te hard rijden.

Figuur 5.8 Top 5 hoogste buurtprobleemscores per wijk (0=nooit, 100=vaak)

Centrum		Oost	
1. te hard rijden	64	1. rommel op straat	77
2. rommel op straat	62	2. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	74
3. hondenpoep op straat	59	3. te hard rijden	66
4. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	57	4. hondenpoep op straat	56
5. parkeeroverlast	54	5. agressief verkeersgedrag	53
West		Zuid	
1. parkeeroverlast	70	1. hondenpoep op straat	77
2. rommel op straat	67	2. rommel op straat	71
3. hondenpoep op straat	63	3. parkeeroverlast	71
4. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	62	4. te hard rijden	69
5. te hard rijden	59	5. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	56
Nieuwland		Groenoord	
1. rommel op straat	71	1. rommel op straat	66
2. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	60	2. vuilnis naast de container/ verkeerd aanbieden huisvuil	66
3. te hard rijden	56	3. te hard rijden	63
4. hondenpoep op straat	51	4. geluidsoverlast door vliegtuigverkeer	58
5. lawaai op straat	46	5. hondenpoep op straat	54

Vervolg figuur 5.8 Top 5 hoogste buurtprobleemscores per wijk (0=nooit, 100=vaak)

Kethel		Woudhoek	
1. geluidsoverlast door vliegtuigverkeer	72	1. gaten of verzakkingen in de bestrating	58
2. te hard rijden	58	2. parkeeroverlast	54
3. rommel op straat	48	3. geluidsoverlast door vliegtuigverkeer	53
4. parkeeroverlast	46	4. te hard rijden	52
5. gaten of verzakkingen in de bestrating	46	5. hondenpoep op straat	48
Spaland/Sveaparken			
1. geluidsoverlast door vliegtuigverkeer	66		
2. te hard rijden	60		
3. gaten of verzakkingen in de bestrating	53		
4. parkeeroverlast	48		
5. hondenpoep op straat	46		

In Schiedam-Noord valt op dat geluidsoverlast door vliegtuigverkeer (in 2019 voor het eerst gemeten) voorkomt in deze top 5. Het toegenomen aantal vluchten sinds deze zomer van en naar Rotterdam The Hague Airport is voor vele inwoners te merken. In Kethel en Spaland/Sveaparken staat geluidsoverlast door vliegtuigverkeer zelfs op plek nummer 1 met de hoogste buurtprobleemscore.

In deze noordelijk gelegen wijken van Schiedam komen gaten en verzakkingen in de bestrating volgens de inwoners ook vaker voor dan gemiddeld. In het zuidelijk stadsdeel is er vaker sprake van rommel op straat en vuilnisproblematiek.

Inwoners is tevens gevraagd wat volgens hen het belangrijkste probleem in de buurt is, waarvan men vindt dat het met voorrang moet worden aangepakt. Het volgende overzicht (figuur 5.9) toont de prioriteiten per wijk die op basis van deze vraag zijn opgesteld.

Net als bij de meting in 2017 is parkeeroverlast prioriteit nummer één in Schiedam. Dit is tevens terug te zien in wijken als West en Zuid. Huisvuilproblematiek in de vorm van verkeerd aanbieden van huisvuil en vuilnis naast de container plaatsen is gestegen op de lijst. Te hard rijden staat net als bij de meting in 2017 hoog in de prioriteitenlijst. Hondenpoep en rommel op straat zijn uit de top 3 van Schiedam verdreven, maar dat betekent niet dat dit probleem is verholpen. Schiedammers geven aan andere buurtproblemen gewoonweg meer prioriteit.

In de noordelijk gelegen wijken van Schiedam geven de inwoners aan dat het probleem van gaten en verzakkingen in de bestrating met voorrang moet worden aangepakt. Ook parkeeroverlast, te hard rijden en geluidsoverlast door vliegtuigverkeer zijn in deze wijken heikele punten.

Figuur 5.9 Aan welk buurtprobleem moet de meeste prioriteit worden gegeven?

Wijk	1 ^e	2 ^e	3 ^e
Centrum	te hard rijden (22%)	parkeerverlast (15%)	huisvuilproblematiek (12%)
Oost	huisvuilproblematiek (23%)	te hard rijden (11%)	rommel op straat (10%)
West	parkeerverlast (36%)	huisvuilproblematiek (14%)	rommel op straat + te hard rijden (8%)
Zuid	parkeerverlast (24%)	hondenpoep op straat (16%)	te hard rijden (13%)
Nieuwland	huisvuilproblematiek (16%)	rommel op straat (13%)	jongerenoverlast (10%)
Groenord	te hard rijden (18%)	huisvuilproblematiek (18%)	rommel op straat (11%)
Kethel	geluidsoverlast door vliegtuigverkeer (22%)	te hard rijden (17%)	bestrating/verzakkingen (14%)
Woudhoek	bestrating/verzakkingen (24%)	parkeerverlast (19%)	te hard rijden (15%)
Spaland/Sveaparken	bestrating/verzakkingen (21%)	te hard rijden (18%)	geluidsoverlast door vliegtuigverkeer (18%)
Schiedam	parkeerverlast (16%)	huisvuilproblematiek (13%)	te hard rijden (12%)

Verloedering

De frequentie waarmee volgens inwoners bepaalde voorvallen of vervelende situaties in de buurt voorkomen, bepaalt mede de beleving van de fysieke kwaliteit van een buurt. Om dit te meten is een rapportcijfer berekend voor de mate van verloedering in een buurt. Het rapportcijfer voor verloedering is opgebouwd uit de frequenties waarmee de volgende voorvallen of situaties voorkomen:

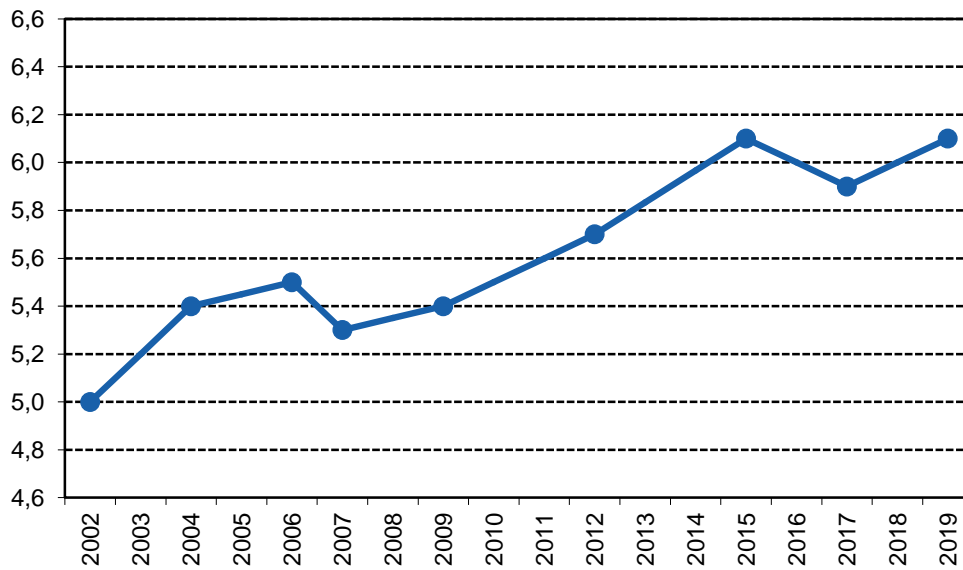
- bekladding van muren en/of gebouwen;
- rommel op straat;
- hondenpoep op straat;
- vernieling van straatmeubilair.

Rapportcijfer verloedering: **6,1**

Schiedam behaalt in 2019 met een 6,1 een krappe voldoende. Kijkend naar de periode vanaf het jaar 2002 kan gesteld worden dat de mate van verloedering nog nooit zo laag is geweest. Toch doet Schiedam het in dit opzicht niet heel goed. Uit landelijk onderzoek is bekend dat Schiedam onder het landelijk gemiddelde scoort.

Figuur 5.10 Ontwikkeling rapportcijfer verloedering

De aspecten rommel op straat en hondenpoep zijn al jaren een doorn in het oog van menig Schiedammer. De rapportcijfers voor deze hinderlijke aspecten (respectievelijk 4,3 en 5,0) beïnvloeden de mate van verloedering zeer ongunstig. Bovendien neemt de rommel op straat naar de mening van inwoners de laatste jaren toe. Hondenpoep op straat is volgens hen afgenomen. Vernieling van straatmeubilair en bekladding van muren en/of gebouwen komen veel minder vaak voor (rapportcijfers respectievelijk 6,9 en 8,1).

Figuur 5.11 Rapportcijfer verloedering naar wijk

Wijk	2017	2019
Centrum	5,9	6,1
Oost	5,2	5,6
West	5,8	6,2
Zuid	5,4	5,5
Nieuwland	5,8	5,7
Groenoord	5,8	5,8
Kethel	6,7	7,2
Woudhoek	6,2	6,8
Spaland/Sveaparken	6,7	6,8
Schiedam	5,9	6,1

In bijna alle wijken, op Nieuwland en Groenoord na, is het rapportcijfer voor verloedering verbeterd. Waar in de meeste wijken de onderliggende buurtproblemen minder vaak zijn voorgekomen, is dat voor Nieuwland en Groenoord niet altijd het geval. Rommel op straat is in Groenoord zelfs toegenomen en in Nieuwland geldt dat voor vernieling van straatmeubilair. In Kethel en Woudhoek zijn de opvallend betere cijfers volgens de inwoners het gevolg van minder bekladding, vernieling en hondenpoep op straat.

Overlast

Een ander aspect dat mede bepalend is voor het woongenot en de leefbaarheid in een wijk of buurt, is de mate van overlast die inwoners ervaren. Hiervoor is eveneens een rapportcijfer berekend op basis van de vraag hoe vaak bepaalde vormen van overlast voorkomen in de buurt. Het gaat om de volgende overlastsituaties:

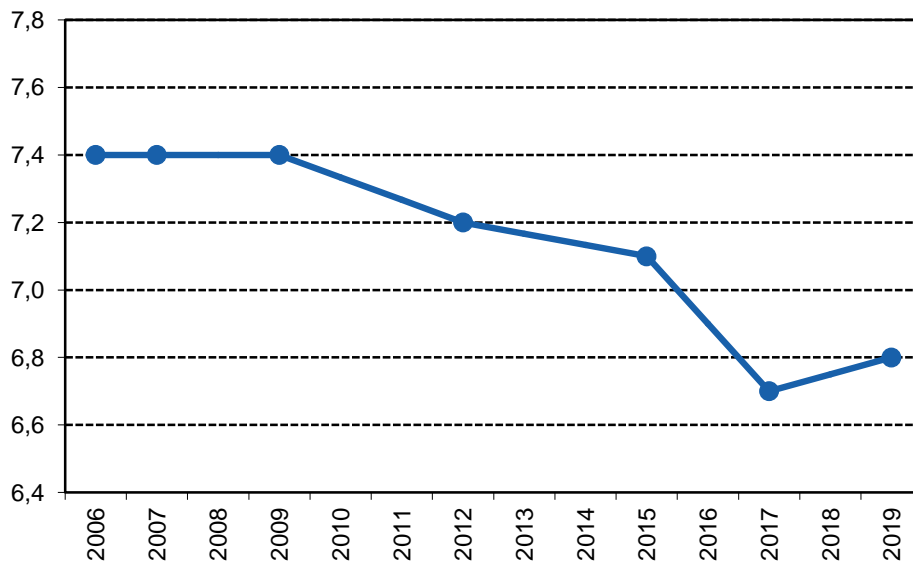
- overlast van groepen jongeren;
- geluidsoverlast door omwonenden;
- overige overlast door omwonenden.

Rapportcijfer overlast: **6,8**

Het rapportcijfer overlast geeft aan in welke mate inwoners overlast ervaren. De score ontwikkelde zich vanaf 2009 tot en met 2017 zeer ongunstig. De licht verbeterde score in de huidige meting wordt veroorzaakt door een positievere score op overlast van groepen jongeren. Over het algemeen ervaren Schiedammers hier minder overlast van dan in 2017. De andere twee aspecten van overlast zijn ongeveer gelijk gebleven. Dit betekent voor het eerst in jaren dat er sprake is van een gunstige ontwikkeling. In diverse wijken van Schiedam is deze positieve ontwikkeling terug te zien (figuur 5.13).

Figuur 5.12 Ontwikkeling rapportcijfer overlast

Figuur 5.13 Rapportcijfer overlast naar wijk

Wijk	2017	2019
Centrum	6,4	6,6
Oost	5,8	6,0
West	7,1	7,1
Zuid	6,8	6,7
Nieuwland	6,1	6,3
Groenoord	6,7	6,6
Kethel	7,6	7,3
Woudhoek	7,5	8,0
Spaland/Sveaparken	7,6	7,9
Schiedam	6,7	6,8

Toch vallen enkele zaken op. In Centrum en West ervaart men iets vaker geluidsoverlast door omwonenden en overige overlast komt vaker voor in Zuid. In Nieuwland is minder vaak sprake van jongerenoverlast. Toch had het rapportcijfer voor deze wijk nog hoger kunnen uitvallen als de overige overlast door omwonenden zich eveneens gunstig had ontwikkeld. De scores voor Kethel, Woudhoek en Spaland/Sveaparken waren al goed te noemen en zijn bij de laatste twee genoemde wijken sinds de vorige meting zelfs nog verder gestegen. In Kethel geven inwoners aan iets vaker (geluids)overlast door omwonenden te ervaren.

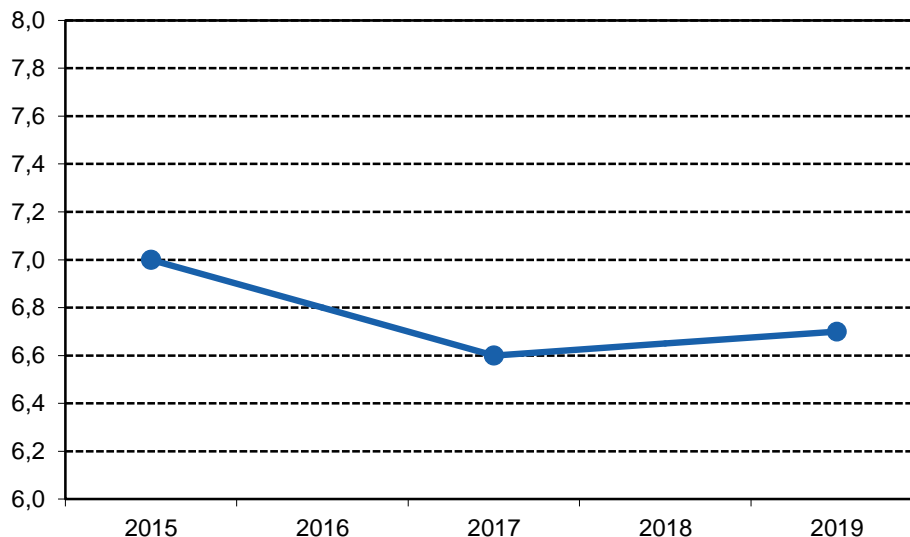
Woonoverlast

Om de effecten van de bestrijding van woonoverlast in Schiedam te kunnen monitoren, is een rapportcijfer berekend gebaseerd op de volgende buurtproblemen:

- overlast van groepen jongeren;
- geluidsoverlast door omwonenden;
- overige overlast door omwonenden;
- lawaai op straat;
- andere vormen van geluidsoverlast;
- overlast van zwervers/daklozen.

Dit rapportcijfer is eveneens berekend voor de twee voorgaande metingen in 2015 en 2017. Op die manier kan de ontwikkeling van woonoverlast gemonitord worden.

Figuur 5.14 Ontwikkeling rapportcijfer 'woonoverlast'

De meting in 2017 geeft op vele gebieden de minst positieve resultaten te zien. Dat blijkt voor woonoverlast niet anders te zijn. Figuur 5.15 geeft bij de huidige meting een lichte verbetering weer. Vooral jongerenoverlast en andere vormen van geluidsoverlast komen volgens de respondenten minder vaak voor. Van zwervers/daklozen ondervinden Schiedammers weinig overlast, maar wel iets vaker dan in 2015 en 2017.

Figuur 5.15 Rapportcijfer woonoverlast naar deelaspecten

Wijk	2015	2017	2019
overlast van groepen jongeren	6,0	5,7	6,3
geluidsoverlast door omwonenden	6,2	5,7	5,7
overige overlast door omwonenden	7,1	6,6	6,6
lawaai op straat	6,3	5,8	5,9
andere vormen van geluidsoverlast	7,2	6,6	7,0
overlast van zwervers / daklozen	9,2	9,1	8,8
Schiedam	7,0	6,6	6,7

Op wijkniveau is het rapportcijfer in diverse wijken gestegen. Dit is vooral het gevolg van de afgenomen jongerenoverlast. In Zuid is dit echter niet afgenomen, evenals meerdere aspecten van woonoverlast, waardoor het 'overall' rapportcijfer woonoverlast in Zuid is gedaald.

Figuur 5.16 Rapportcijfer woonoverlast naar wijk

Wijk	2017	2019
Centrum	6,1	6,1
Oost	5,6	5,8
West	6,9	7,0
Zuid	6,7	6,5
Nieuwland	6,2	6,0
Groenoord	6,8	6,8
Kethel	7,1	7,5
Woudhoek	7,5	8,0
Spaland/Sveaparken	7,4	7,9
Schiedam	6,6	6,7

Ondanks dat het rapportcijfer voor woonoverlast in Oost is gestegen, betreft het het laagste cijfer van Schiedam. Inwoners hebben vooral te maken met lawaai op straat, geluidsoverlast en overige overlast door omwonenden, waardoor deze wijk negatief scoort.

Verkeersoverlast

Het rapportcijfer voor verkeersoverlast is op dezelfde wijze op basis van een aantal vragen samengesteld en geeft aan in welke mate inwoners hinder van verkeer ervaren. Hoe lager het rapportcijfer, hoe meer overlast men ervaart. Het rapportcijfer voor verkeersoverlast is gebaseerd op de vragen naar:

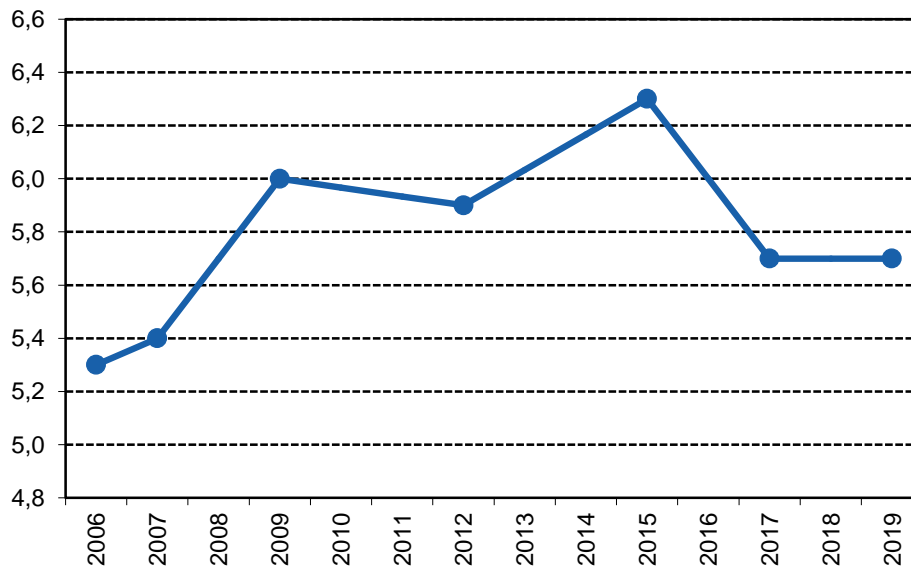
- agressief verkeersgedrag;
- geluidsoverlast door autoverkeer;
- te hard rijden;
- parkeeroverlast.

Rapportcijfer verkeersoverlast: 5,7

Het rapportcijfer voor verkeersoverlast komt in de gemeente Schiedam uit op een 5,7. Dat is gelijk aan de meting van 2017. Toch is het rapportcijfer in het verleden weleens hoger geweest. In paragraaf 5.3 van dit rapport is te lezen dat de prioriteit in de ogen van inwoners onder andere op de aanpak van parkeeroverlast en te hard rijden zou moeten liggen. Ook bij de berekening van het rapportcijfer voor verkeersoverlast blijkt dat inwoners de grootste hinder hebben van te hard rijden (rapportcijfer: 4,6) en parkeeroverlast (rapportcijfer: 5,5).

Figuur 5.17 Ontwikkeling rapportcijfer verkeersoverlast

Op wijkniveau is de situatie als volgt:

Figuur 5.18 Rapportcijfer verkeersoverlast naar wijk

Wijk	2017	2019
Centrum	5,3	5,2
Oost	5,1	5,5
West	5,4	5,4
Zuid	5,0	4,9
Nieuwland	5,9	5,9
Groenoord	5,8	6,0
Kethel	6,0	6,0
Woudhoek	6,1	6,3
Spaland/Sveaparken	6,2	6,3
Schiedam	5,7	5,7

Wijk Oost laat een sterke verbetering van het rapportcijfer zien. Alle vier onderliggende aspecten van verkeersoverlast worden minder vaak ervaren in vergelijking met de meting van 2017. Desondanks is een rapportcijfer 5,5 laag te noemen. Centrum, West en Zuid laten wat betreft verkeersoverlast nog slechtere cijfers zien. Met name in Zuid ervaren inwoners veel parkeeroverlast (rapportcijfer: 3,9) en overlast van automobilisten die te hard rijden (rapportcijfer: 3,8). Ook ondervindt men in West veel parkeeroverlast (rapportcijfer: 3,7). In de wijken van Schiedam-Noord zijn de rapportcijfers voor verkeersoverlast wat gunstiger. Echter ook hier scoren te hard rijden en parkeeroverlast zeer matig.

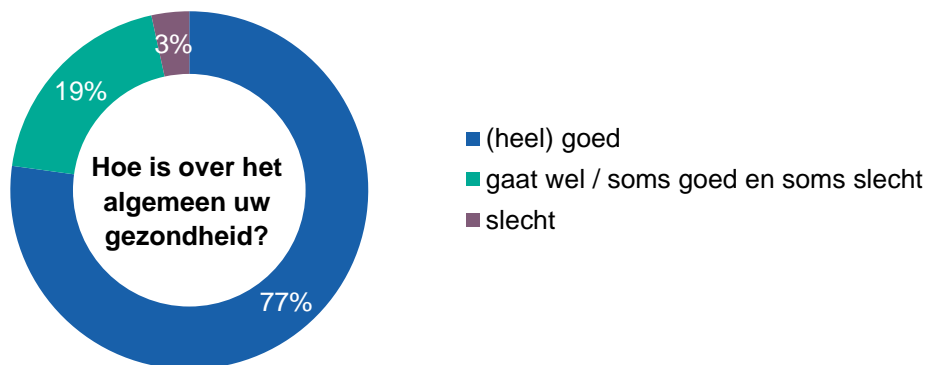
6 Welzijn en samen leven

Het algehele welzijn van de mensen wordt in grote mate bepaald door hun fysieke en mentale gezondheid. Vele factoren hebben hier invloed op, zowel interne als externe. Voorbeelden van interne factoren zijn voeding en leefstijl. Bij externe factoren kan worden gedacht aan de leefomgeving en voorzieningen in de buurt. Ook de mate waarin Schiedammers deelnemen aan de maatschappij is relevant. Daarover gaat dit hoofdstuk.

6.1 Algemene gezondheid

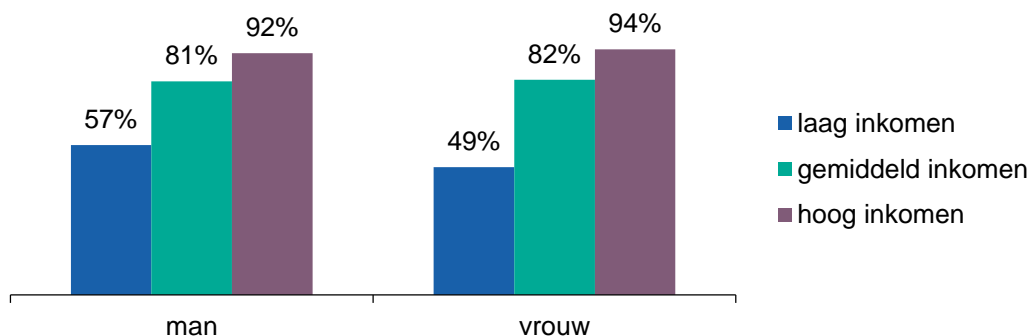
Ruim driekwart van de Schiedammers (77%) beoordeelt de eigen gezondheid als goed tot heel goed. Eén op de vijf (19%) zegt ‘niet goed, maar ook niet slecht’ en 3% geeft aan over een slechte gezondheid te beschikken. Deze score is iets beter dan bij de vorige meting in 2017, toen 75% aangaf de eigen gezondheid als (heel) goed te ervaren. De huidige score ligt nog iets onder het landelijk gemiddelde (79%).

Figuur 6.1 Ervaren gezondheid

De beoordeling van de eigen gezondheid heeft een sterke relatie met de sociaal-economische positie van mensen. Bijna de helft van de personen die aangeven een laag inkomen te hebben, beoordeelt de eigen gezondheid niet positief, tegenover 8% van degenen met een hoog inkomen. Bij respondenten met een gemiddeld inkomen is dit 18%. Vrouwen en mannen zijn over het algemeen even positief over hun gezondheid. Bij vrouwen met een laag inkomen is dit echter anders: zij zijn minder positief over de eigen gezondheid dan mannen.

Figuur 6.2 Percentage dat een (heel) goede gezondheid ervaart, naar geslacht

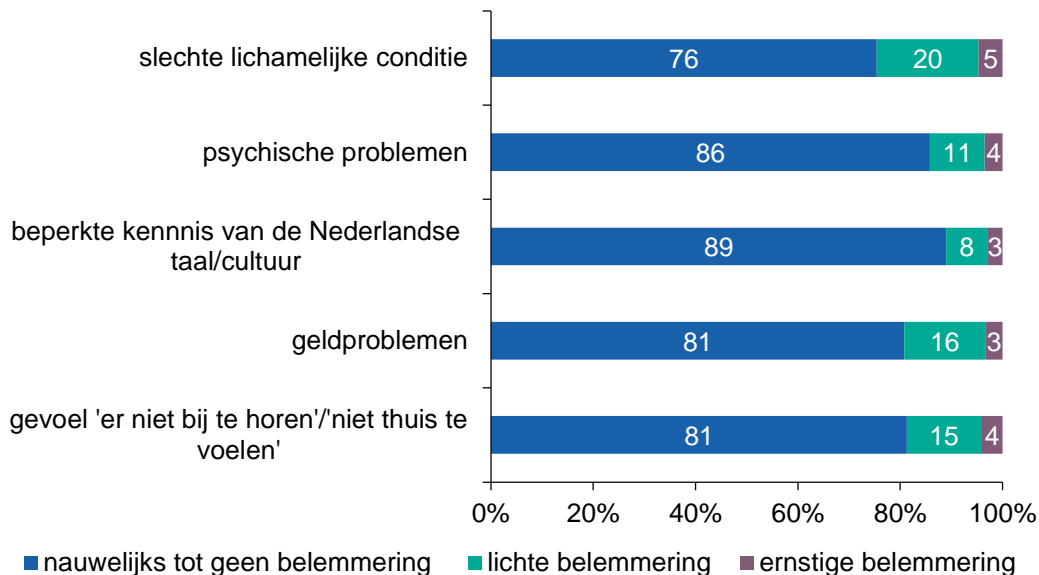
Zoals verwacht hangt de ervaren gezondheid ook sterk samen met leeftijd. Tot de leeftijd van 65 jaar zijn er echter geen grote verschillen te zien. Het is wel zo dat jongere mensen vaker aangeven over een ‘zeer goede’ gezondheid te beschikken dan oudere mensen; zij antwoorden vaker met ‘goed’. Onder personen jonger dan 35 jaar geeft 81% aan een (zeer) goede gezondheid te hebben. Onder de bevolking tussen de 50 en de 65 jaar ligt dit percentage op 77%. Bij 65-plussers ligt het aandeel dat de eigen gezondheid als positief ervaart met 64% duidelijk lager en dit percentage daalt gestaag naarmate de leeftijd toeneemt.

6.2 Belemmeringen in het dagelijks leven

Onderstaande figuur geeft weer in welke mate specifieke problemen de inwoners van de stad belemmeren in hun dagelijkse leven. Een kwart van de Schiedammers geeft aan licht tot ernstig te worden belemmerd door een slechte lichamelijke conditie en 15% door psychische problemen. Landelijk ligt het percentage dat een lichamelijk slechte conditie als belemmering ervaart iets hoger, maar Schiedam heeft dan ook een iets jongere bevolking dan gemiddeld. Het aandeel dat (licht) belemmerd wordt door psychische problemen ligt in lijn met het landelijk gemiddelde.

Ruim één op de tien Schiedammers (11%) geeft aan licht tot ernstig te worden belemmerd door een beperkte kennis van de Nederlandse taal en cultuur. Daarnaast geeft ook bijna één op de vijf inwoners (19%) aan te worden belemmerd door een gevoel ‘er niet bij te horen’. Ook geeft bijna één op de vijf Schiedammers (19%) aan te worden belemmerd door geldproblemen.

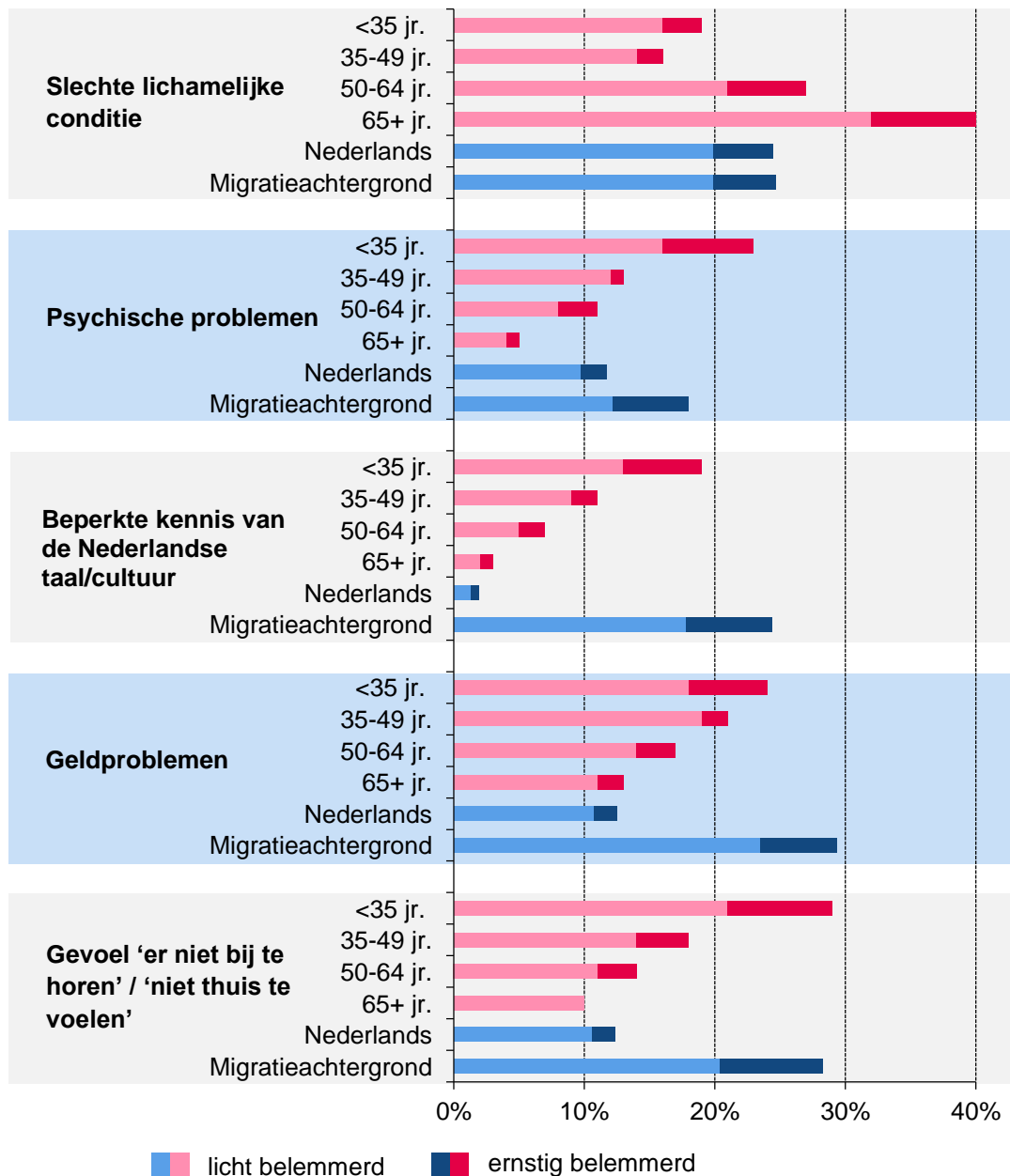
Figuur 6.3 Ervaren belemmeringen in het dagelijks leven

Onder verschillende leeftijdscategorieën en het al dan niet hebben van een migratieachtergrond worden interessante verschillen zichtbaar.

Figuur 6.4 Ervaren belemmeringen in het dagelijks leven, naar leeftijdscategorie en herkomst

De mate waarin men wordt belemmerd door een slechte lichamelijke conditie neemt met de jaren toe. Dit geldt echter niet voor de jongste categorie tot 35 jaar; zij worden juist vaker belemmerd door een slechte lichamelijke conditie dan de groep 35 tot en met 49 jaar. Van de 65-plussers geeft bijna één op de drie (32%) aan licht belemmerd te worden en 8% ervaart ernstige belemmeringen.

Met name jongeren tot 35 jaar geven aan licht tot ernstig te worden belemmerd door psychische problemen, in totaal bijna een kwart (24%). Naarmate de leeftijd stijgt, neemt het aandeel inwoners met psychische problemen af. Schiedammers met een migratieachtergrond geven vaker aan

belemmerd te worden door psychische problemen dan Schiedammers met een Nederlandse achtergrond. Dit komt met name door het aandeel jongeren dat aangeeft *ernstig* belemmerd te worden door psychische problemen; dat ligt met 10,6% aanzienlijk hoger dan het aandeel onder jongeren met een Nederlandse achtergrond (2,3%).

Ook de mate waarin Schiedammers worden belemmerd door een beperkte kennis van de Nederlandse taal en cultuur hangt sterk samen met leeftijd. Een nog sterkere samenhang is te zien met het al dan niet hebben van een migratieachtergrond. Ook onder deze groep zijn de twee jongste leeftijdscategorieën oververtegenwoordigd en de oudste twee groepen ondervertegenwoordigd. Onder jongeren tot 35 jaar geeft 19% aan zich licht tot ernstig beperkt te voelen en onder personen met een migratieachtergrond ligt dit totaal op 25%. Wanneer deze twee achtergrondvariabelen worden gecombineerd, dan blijkt dat ruim een derde van de jongeren met een migratieachtergrond zich in meer of mindere mate belemmerd voelt in het dagelijks leven door een beperkte kennis van de Nederlandse taal en cultuur.

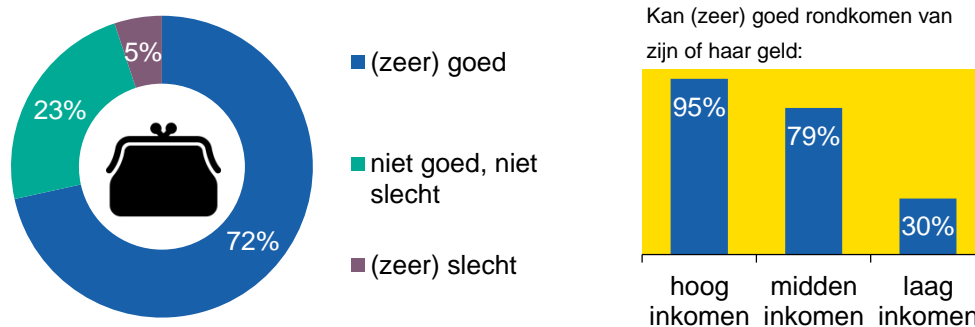
Het zijn ook vooral jongeren tot 35 jaar en Schiedammers met een migratieachtergrond die aangeven te worden belemmerd door het gevoel ‘er niet bij te horen’: in totaal 29%, respectievelijk 28%. Jongeren met een migratieachtergrond ervaren dit het vaakst; van hen geeft zelfs een kwart aan zich door dit gevoel licht belemmerd te voelen en ruim 12% geeft aan zich ernstig belemmerd te voelen.

Tot slot is gevraagd in hoeverre men in het dagelijks leven wordt belemmerd door geldproblemen. Hoe jonger de leeftijdscategorie, hoe hoger het aandeel dat aangeeft in meer of mindere mate te worden belemmerd door geldproblemen. Dit is geen verrassende uitkomst, aangezien de meeste mensen met de jaren kapitaalcrachtiger worden.

Toch geven jongeren niet vaker dan de oudere leeftijdsgroepen aan een laag inkomen te hebben. Bovendien zijn jongeren gemiddeld hoger opgeleid, al hoeft zich dit aan het begin van de carrière niet direct te vertalen in een hoger inkomen. Mogelijk streven zij een luxere leefstijl na dan ouderen en ervaren zij daarom meer financiële belemmeringen. Ook voor inwoners met een migratieachtergrond geldt dat ze relatief veel worden belemmerd door geldproblemen, zelfs nog meer dan jongeren tot 35 jaar. Doordat Schiedammers met een migratieachtergrond relatief jong zijn, zijn ze gemiddeld ook hoger opgeleid. Toch geeft een kwart van de personen met een migratieachtergrond aan een laag inkomen te hebben, tegenover 14% van de personen met een Nederlandse achtergrond.

Daarnaast is gevraagd in hoeverre men goed kan rondkomen van zijn of haar geld. Zoals te verwachten was, is het verschil tussen personen met een laag inkomen en personen met een hoog inkomen erg groot. Van de personen met een laag inkomen geeft slechts 30% aan (zeer) goed te kunnen rondkomen. Onder personen met midden- en hoog inkomens ligt dit percentage respectievelijk op 79% en 95%.

Figuur 6.5 Ervaren belemmeringen in het dagelijks leven

6.3 Sociale contacten en eenzaamheid

Sociale contacten

Schiedammers hebben nu iets vaker sociale contacten dan bij het vorige onderzoek. In vergelijking met 2017 zeggen meer inwoners minimaal één keer per maand contact te hebben met familie of vrienden. Voor contacten met familieleden steeg dit percentage van 90,7% naar 93,6%, voor contacten met vrienden en kennissen van 90,9% naar 92,2%.

93,6% heeft minimaal één keer per maand contact met familieleden
(2017: 90,7%)

92,2% heeft minimaal één keer per maand contact met vrienden/kennissen
(2017: 90,9%)

Regelmatig sociaal contact komt het minst voor in Nieuwland (vooral in de Wibautbuurt en de Staatsliedenbuurt), Groenord (vooral in Groenord-Midden en Groenord-Zuid) en Oost (vooral in de buurten Rotterdamsedijk en Newtonbuurt). In Woudhoek (vooral in de Toneelspelersbuurt en de Botenbuurt) en Spaland/Sveaparken (vooral in De Gaarden/Sveafors) hebben de inwoners het vaakst sociale contacten.

Wel zijn er verschillen tussen groepen Schiedammers. Zo hebben vrouwen vaker contact met familieleden dan mannen. Ook hebben zij iets vaker contact met vrienden en goede kennissen, maar op dit punt zijn de verschillen met mannen kleiner.

Zowel ouderen als inwoners van 35 tot en met 49 jaar hebben iets minder vaak contact met familie en vrienden dan andere leeftijdsgroepen. Veel ouderen hebben enerzijds te maken met een afnemende mobiliteit, waardoor het bezoeken van vrienden en familie lastiger wordt. Anderzijds zien zij steeds meer leeftijdsgenoten overlijden, waardoor hun sociale kring kleiner wordt. Veel dertigers en veertigers maken juist de drukste fase van hun leven door – vaak zowel thuis als op het werk – en hebben daardoor mogelijk minder tijd voor sociale contacten.

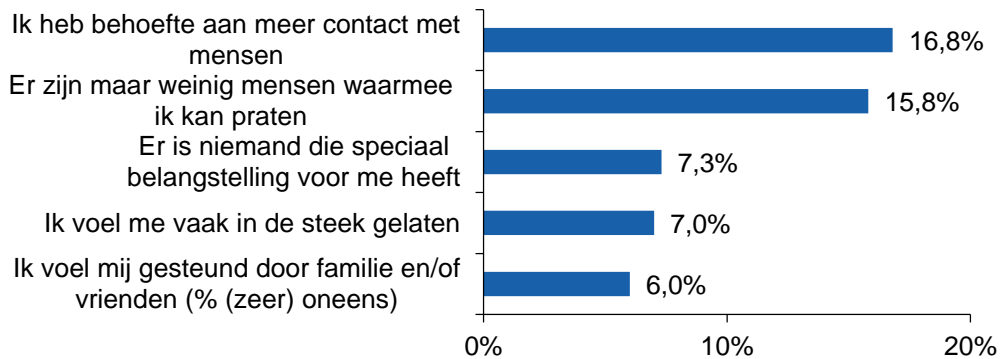
Hoe hoger het inkomen en/of het opleidingsniveau (dat immers grote invloed heeft op het inkomen), hoe vaker men contact heeft met vrienden of familie. Bezoek ontvangen of samen iets ondernemen kost bijna altijd geld en dat maakt het voor mensen met lage inkomens lastiger om veel sociale contacten te onderhouden. Tot slot hebben Schiedammers met een migratieachtergrond minder vaak contact met familie en vrienden dan Schiedammers met een Nederlandse achtergrond.

Eenzaamheid

Bijna één op de negen Schiedammers (10,6%) is eenzaam, net als bij de vorige meting in 2017. Dit percentage is het gemiddelde van de scores op de vijf stellingen uit figuur 6.6. Gunstiger dan in 2017 zijn de scores voor de stellingen 'ik heb behoefte aan meer contact met mensen' (was 17,4%) en 'er zijn maar weinig mensen waarmee ik kan praten' (was 16,9%). Tegelijkertijd is de score voor 'ik voel mij gesteund door familie en/of vrienden' minder gunstig dan in 2017 (aandeel '(zeer) oneens' is gestegen van 5,1% naar 6,0%), evenals de score voor 'ik voel me vaak in de steek gelaten' (was 6,4%). De score voor de stelling 'er is niemand die speciaal belangstelling voor me heeft' vrijwel gelijk gebleven (was 7,2%).

De eenzaamheid is het grootst in Nieuwland (vooral in de Wibautbuurt en Spieringshoek) en Oost (vooral in het Singelkwartier). In Spaland/Sveapaken (vooral in De Gaarden/Sveafors en in Sveaborg en -Dal) en Woudhoek (vooral in de Botenbuurt en de Ambachtenbuurt) komt eenzaamheid het minst voor.

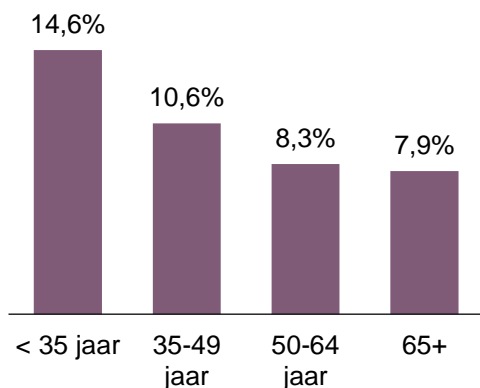
Figuur 6.6 Stellingen over eenzaamheid

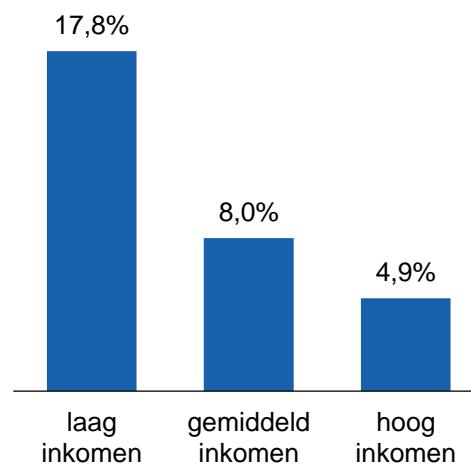
Ook wat betreft eenzaamheid zijn er verschillen tussen groepen Schiedammers. Zo zijn mannen vaker eenzaam dan vrouwen: 12,5% van de mannen tegenover 9,1% van de vrouwen. Jongeren zijn bijna twee keer zo vaak eenzaam als ouderen, zoals blijkt uit figuur 6.7. Enerzijds hebben jongeren relatief vaak geen levenspartner. Anderzijds zou het kunnen dat de sociale druk juist onder deze groep, die het meest gebruik maakt van sociale media, het grootst is.

Schiedammers met een laag inkomen zijn ruim twee keer zo vaak eenzaam als Schiedammers met een middeninkomen, zoals blijkt uit figuur 6.8, en bijna vier keer zo vaak als Schiedammers met een hoog inkomen. Wat betreft opleidingsniveau zien we een vergelijkbaar patroon, al zijn de verschillen minder extreem: van de 'laagopgeleiden' is 13,0% eenzaam, van de middelbaar opgeleiden 10,6% en van de hoogopgeleiden 9,0%. Tot slot zijn Schiedammers met een migratieachtergrond twee keer zo vaak eenzaam als Schiedammers met een Nederlandse achtergrond.

Figuur 6.7 Eenzaamheid naar leeftijd

Figuur 6.8 Eenzaamheid naar inkomen

Als we deze achtergrondkenmerken combineren, zien we onder sommige groepen een zeer hoge eenzaamheid. Zo is van de jongeren tot 35 jaar met een migratieachtergrond 19,6% eenzaam, tegenover 8,0% van de jongeren met een Nederlandse achtergrond. Van de 65-plussers met een migratieachtergrond is 14,5% eenzaam, tegenover 6,4% van de 65-plussers met een Nederlandse achtergrond. Onder Schiedammers met een migratieachtergrond is de minst eenzame leeftijdscategorie die van 50 tot en met 64 jaar (10,6%); onder de Schiedammers met een Nederlandse achtergrond zijn dat de 65-plussers (6,4%).

6.4 Participatiesamenleving

Van een verzorgingsstaat verandert Nederland steeds meer in een samenleving waarin participatie centraal staat. Het voorzien in elkaars welzijn is hierin een belangrijke factor. Met het oog op deze verschuiving is Schiedammers gevraagd of zij actief zijn als vrijwilliger of mantelzorger en in hoeverre zij culturele activiteiten ondernemen in hun dagelijks leven.

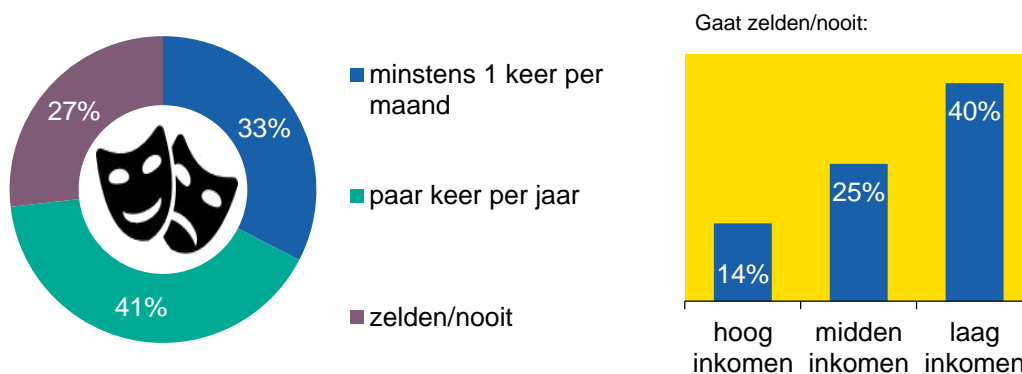
Figuur 6.9 Aandeel vrijwilligers en mantelzorgers

Het aandeel vrijwilligers is door de jaren heen redelijk stabiel. Net als bij de vorige meting in 2017 ligt het percentage op 27%. Naarmate de leeftijd vordert, neemt het aandeel dat vrijwilligerswerk doet toe. Onder de 65-plussers is ruim een derde actief als vrijwilliger, tegenover 17% onder de groep jonger dan 35 jaar.

Het aandeel mantelzorgers blijft ook redelijk stabiel. Een kwart van de Schiedammers geeft aan mantelzorg te verlenen aan een familielid, vriend of kennis die langdurig ziek is. Met name personen van 50 tot en met 64 jaar geven betrekkelijk vaak aan mantelzorger te zijn (35%). Deze leeftijdsgroep heeft vaak te maken met ouders van een hoge leeftijd, die over het algemeen zorgbehoevend zijn.

Figuur 6.10 Aandeel dat deelneemt aan culturele en/of creatieve activiteiten (museum, concert, theater, etc.)

Op de vraag in hoeverre men deelneemt aan culturele en/of creatieve activiteiten, zoals bezoek aan het theater of de bioscoop, geeft bijna driekwart van de Schiedammers (74%) aan dit minimaal een aantal keer per jaar te doen. Dit is iets meer dan in 2017; toen was dit 69%. Ruim een kwart (27%) zegt zelden tot nooit dergelijke activiteiten te ondernemen (dit was 31%). Met name de hoogte van het inkomen is van invloed op deelname aan culturele activiteiten. Onder personen met een hoog inkomen zegt 14% (bijna) nooit culturele activiteiten te ondernemen terwijl dit aandeel bij mensen met een laag inkomen op 40% ligt.

Bijlage: wijk- en buurtindeling Schiedam

Wijk 1: Centrum

- 00 Binnenstad
- 21 Brandersbuurt
- 22 Walvisbuurt
- 23 De Plantage

Wijk 2: Oost

- 11 Stadserv
- 12 Natuurkundigenbuurt
- 13 Singelkwartier
- 14 Stationsbuurt
- 15 Wetenschappersbuurt
- 16 Newtonbuurt
- 17 Rotterdamsedijk
- 50 Nieuw-Mathenesse

Wijk 3: West

- 31 Schildersbuurt
- 32 Schrijversbuurt
- 33 Fabribuurt
- 34 Frankenland
- 35 Liduinabuurt
- 36 Nassaukwartier
- 37 Oranjekwartier
- 38 Haverschmidtkwartier
- 39 Distillateursbuurt

Wijk 4: Zuid

- 41 Noletbuurt
- 42 Eilandenbuurt
- 43 Piet Sandersbuurt
- 44 Maasboulevard
- 45 Havenbuurt

Wijk 5: Nieuwland

- 62 Spieringshoek
- 63 Staatsliedenbuurt
- 64 Vakbondsliedenbuurt
- 65 Hollandiabuurt
- 66 Schiehart
- 67 Nolensbuurt
- 68 Wibautbuurt

Wijk 6: Groennoord

- 72 Groennoord-Zuid
- 73 Groennoord-Midden
- 74 Groennoord-Noord

Wijk 7: Kethel

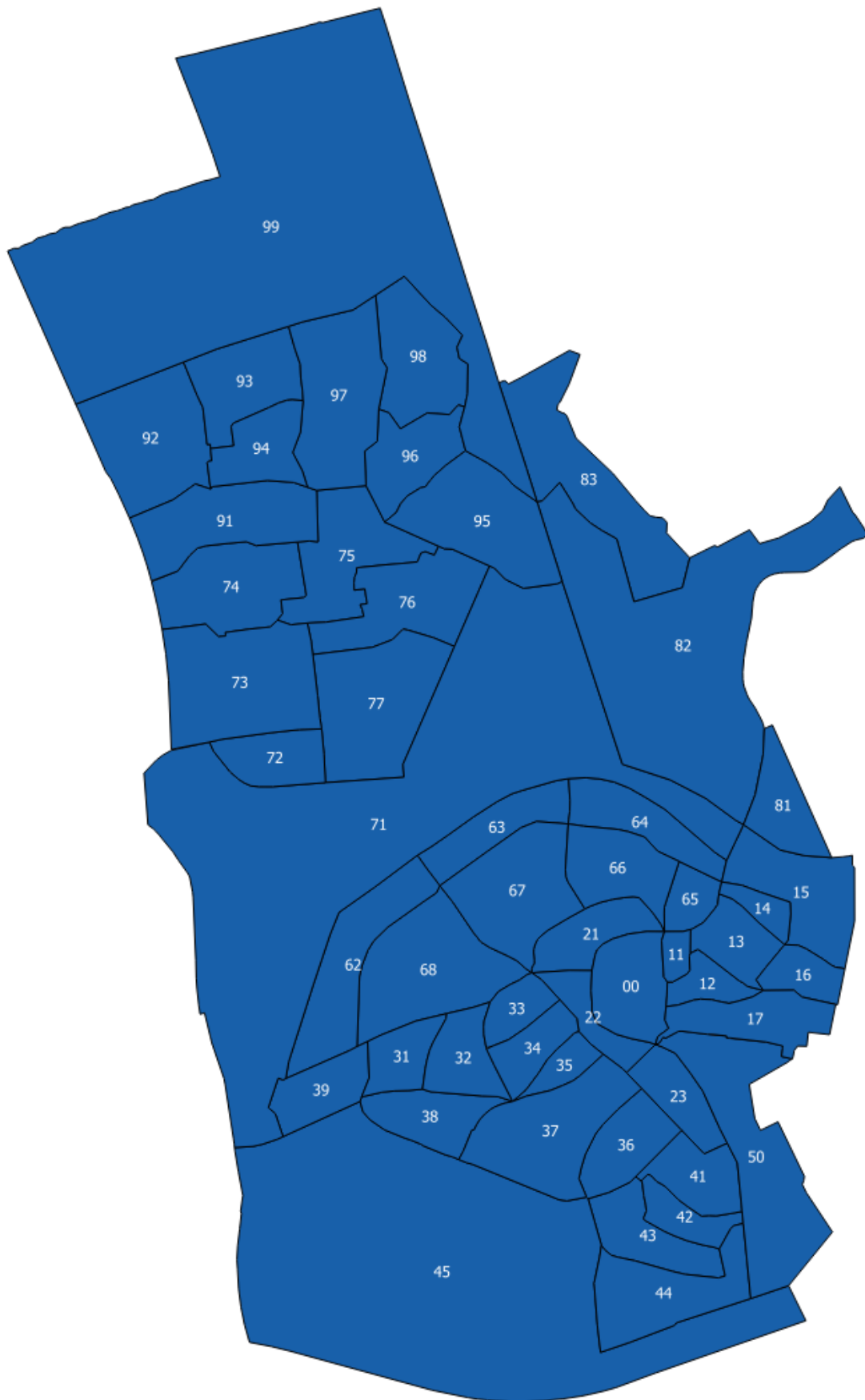
- 71 Parkenbuurt/Bijldorp
- 75 Kethel-dorp
- 76 Vogelbuurt
- 77 Tuindorp
- 81 Spaanse Polder
- 82 's-Gravelandsepolder
- 83 Polderwetering

Wijk 8: Woudhoek

- 91 Toneelspelersbuurt
- 92 Ambachtenbuurt
- 93 Kastelenbuurt
- 94 Botenbuurt
- 99 Noordkethelpolder

Wijk 9: Spaland/Sveaparken

- 95 De Gaarden/Sveafors
- 96 De Vlinderhoven/Sveaholm
- 97 De Akkers en De Velden
- 98 Sveaborg en –Dal

Bijlage: Rapportcijfers op buurtniveau⁴

Buurt	Woning	Woonomgeving	Voorzieningen	Veiligheid
Binnenstad	7,4	6,6	7,4	6,2
Natuurkundigenbuurt	7,5	6,4	7,2	5,8
Singelkwartier	7,5	6,4	6,9	6,1
Stations- en Wetenschappersbuurt	6,7	6,2	6,4	6,3
Newtonbuurt	7,3	5,8	6,6	5,4
Rotterdamsedijk	7,6	5,9	6,5	5,7
Brandersbuurt	7,7	6,9	7,6	6,5
Walvisbuurt	7,8	7,6	7,5	7,0
De Plantage	8,3	8,0	8,0	6,9
Schildersbuurt	7,8	6,3	6,2	6,1
Schrijversbuurt	7,3	6,5	6,3	6,4
Fabribuurt	7,9	5,9	6,3	5,5
Frankenland	6,9	6,3	5,8	5,9
Liduinabuurt	8,0	7,4	7,1	7,2
Nassaukwartier	8,3	7,7	7,5	7,1
Oranjekwartier	8,5	8,1	7,5	7,0
Haverschmidtkwartier	8,3	7,8	7,4	7,3
Distillateursbuurt	8,4	7,5	6,4	7,2
Noletbuurt	7,8	6,7	6,8	6,6
Eilandenbuurt	7,5	6,5	6,4	6,7
Piet Sandersbuurt	7,9	6,9	6,8	6,3
Maasboulevard	8,6	7,6	7,1	6,7
Spieringshoek	7,5	7,3	6,5	7,6
Staatsliedenbuurt	7,0	6,2	6,7	6,0
Vakbondsliedenbuurt	7,9	6,8	6,9	6,3
Hollandiabuurt	7,2	7,5	7,0	6,6
Schiehart	7,4	6,7	6,8	6,0
Nolensbuurt	6,8	5,9	7,1	5,7
Wibautbuurt	6,0	4,9	5,8	5,5
Groenord-Zuid	5,9	5,7	7,1	5,6
Groenord-Midden	7,7	6,9	7,4	6,4
Groenord-Noord	7,8	7,1	7,8	6,7
Kethel-dorp	7,7	7,6	7,4	6,9
Vogelbuurt	8,2	8,1	7,8	7,4
Tuindorp	7,2	7,2	7,3	7,0
Toneelspelersbuurt	8,1	7,7	7,5	7,3
Ambachtenbuurt	8,4	7,5	7,2	7,4
Kastelenbuurt	7,9	7,9	7,4	7,3
Botenbuurt	8,2	7,5	7,8	7,4
De Gaarden/Sveafors	8,3	7,8	7,5	7,4
De Vlinderhoven/Sveaholm	8,4	7,8	7,4	7,3
De Akkers en De Velden	8,2	7,6	7,5	7,4
Sveaborg en -Dal	8,5	8,1	7,3	7,3
Schiedam	7,6	6,8	7,0	6,5

⁴ De CBS-buurt Stadserv, Havenbuurt, Nieuw-Mathenesse, Parkenbuurt/Bijldorp, Spaanse Polder, 's-Gravelandsepolder, Polderwetering en Noordkethelpolder zijn vanwege het lage aantal respondenten niet opgenomen in de tabel. Stationsbuurt en Wetenschappersbuurt zijn om diezelfde reden samengevoegd.

Buurt ⁵	Sociale cohesie	Verloedering	Overlast	Verkeers-overlast
Binnenstad	5,5	5,7	6,2	5,0
Natuurkundigenbuurt	5,3	6,0	5,1	5,7
Singelkwartier	5,9	5,2	6,4	5,6
Stations- en Wetenschappersbuurt	4,8	5,5	6,8	6,0
Newtonbuurt	4,8	6,1	6,0	5,6
Rotterdamsedijk	4,6	5,3	5,8	5,3
Brandersbuurt	5,5	6,1	6,1	4,8
Walvisbuurt	6,1	6,9	8,2	6,6
De Plantage	7,2	6,8	7,1	4,8
Schildersbuurt	5,6	6,0	6,7	4,8
Schrijversbuurt	6,0	5,6	6,8	5,2
Fabribuurt	4,9	5,1	6,0	5,0
Frankenland	5,7	5,5	5,9	4,4
Liduinabuurt	6,5	7,1	7,8	5,9
Nassaukwartier	6,9	6,9	8,6	6,5
Oranjekwartier	7,4	6,3	8,1	6,7
Haverschmidtkwartier	6,3	6,5	8,2	6,5
Distillateursbuurt	6,3	7,6	7,6	4,8
Noletbuurt	6,5	5,7	7,1	5,3
Eilandenbuurt	6,5	5,2	6,3	5,2
Piet Sandersbuurt	6,7	5,3	6,2	4,8
Maasboulevard	6,7	5,8	6,9	3,4
Spieringshoek	6,3	7,4	9,2	7,3
Staatsliedenbuurt	5,8	6,0	6,9	6,6
Vakbondsliedenbuurt	5,8	7,3	7,8	5,9
Hollandiabuurt	6,3	6,6	7,6	6,3
Schiehart	5,4	5,6	6,6	5,6
Nolensbuurt	5,4	5,1	5,8	5,5
Wibautbuurt	4,8	5,4	5,2	5,7
Groenord-Zuid	5,5	5,9	5,8	7,6
Groenord-Midden	5,4	5,7	6,6	5,4
Groenord-Noord	5,8	5,8	6,9	6,2
Kethel-dorp	6,9	6,8	6,6	5,9
Vogelbuurt	7,5	7,6	8,2	6,2
Tuindorp	6,3	6,6	5,8	5,3
Toneelspelersbuurt	6,8	6,8	8,4	6,4
Ambachtenbuurt	6,4	6,4	8,3	6,4
Kastelenbuurt	6,3	6,8	7,6	6,3
Botenbuurt	6,2	6,9	7,7	6,3
De Gaarden/Sveafors	7,0	7,2	8,2	6,4
De Vlinderhoven/Sveaholm	6,6	6,6	7,2	6,4
De Akkers en De Velden	6,2	6,6	8,0	6,2
Sveaborg en -Dal	7,0	7,0	8,2	6,1
Schiedam	5,9	6,1	6,8	5,7

⁵ De CBS-buurt Stadserv, Havenbuurt, Nieuw-Mathenesse, Parkenbuurt/Bijldorp, Spaanse Polder, 's-Gravelandsepolder, Polderwetering en Noordkethelpolder zijn vanwege het lage aantal respondenten niet opgenomen in de tabel. Stationsbuurt en Wetenschappersbuurt zijn om diezelfde reden samengevoegd.

Colofon

Stadskantoor, Stadserf 1
Postbus 1501, 3100 AE Schiedam

14 010
schiedam.nl